

Tidningen

Hemvärnet

Nationella Skyddsstyrkorna

NUMMER 4 OKTOBER 2009

INSATS FÖR
GOTLANDS FÖRSVAR

INTERNET
SOM SLAGFÄLT

**"Ni är Försvarsmaktens
första instans"**

"Ingen hemvärnssoldat ska behöva förlora pengar"

KÄRE LÄSARE, välkommen tillbaka till hemvärnsverksamheten, efter en, som jag hoppas skön och uppiggande sommarledighet.

Hösten har rivstartat på många platser. Precis när jag skriver detta återvänder jag från insatsövningen på Gotland. En mycket väl genomförd övning av förband från Bohus-Dal, Uppland-Västmanland, Blekinge, Gotlands insatskompani samt en insatspluton ur Hv 01 i Norge. Övningen var väl planerad av Amf 1/Gotlandsguppen. Under övningen genomfördes såväl stridskjutningar på Tofta skjutfält som åtgärder vid skyddsobjekt inne i Visby stad. Både krigsförhållanden och fredsförhållanden speglades. Jag skulle vilja att alla hemvärnssoldater kan genomföra denna typ av övningar och det är min övertygelse att vi kommer en bra bit på vägen genom införandet av KFÖ-systemet.

VI GÅR NU en mycket spännande tid till mötes. Riksdagen antog i juni Försvarsmaktens inriktningsproposition i enlighet med det som jag beskrivit i tidigare ledare. Pliktutredningen som lämnades den 26 juni anser att hemvärnets personalförsörjning i sin helhet ska utgöras av direktutbildning kombinerat med den personal som utbildas för oss av de frivilliga försvarsorganisationerna.

I korthet innebär det följande:

- Hemvärnet med de nationella skyddsstyrkorna kommer att ha som mål att med stor uthållighet svara för skydd och bevakning av skyddsvärda militära objekt, verksamheter samt samhällsviktig civil infrastruktur.
- Huvuddelen av förbanden ska kunna verka inom ett dygn och med mindre delar inom några timmar.
- Därutöver ska hemvärnet med de nationella skyddsstyrkorna kunna stödja övriga samhället och andra myndigheter.
- Denna inriktning innebär en utbildnings-, utrustnings- och användbarhetsmässig ambitionshöjning för hemvärnet.

Budgetpropositionen som kom nu i september beskriver också vår utveckling i enlighet med ovanstående.

HUR OMSÄTTER vi då detta inom Försvarsmakten. Jo, införandet kommer att påbörjas den 1 januari nästa år. Jag räknar med att vi då, i kombination med införandet av KFÖ-systemet och ett reformerat ersättningssystem, kan teckna om era avtal till tjänstgöringsdagsavtal, i stället för avtal byggt på timmar. Du kommer från mitt-

en på oktober få ytterligare information om vad det innebär och om hur det ska gå till.

Sedan i våras gör vi en rejäl satsning på rekryteringsfrågorna. Detta är naturligtvis "triggat" av att vi nästa år drar i gång direktutbildningen till hemvärnets förband. Det finns dock en hel del ytterligare frågor som måste hanteras av ett systematiskt rekryteringsarbete. Det kan gälla centrala kampanjer, rekrytering till och ifrån utlandsstyrkan, centralt stöd till rekryteringsverksamheten ute i landet samt framtagande av hemvärnsanpassade rekryteringsverktyg. I och med att en rekryteringsgrupp bestående av duktiga "marknadsförare" med hemvärnsbakgrund bildats och vi anställt personal för detta på HvSS, så ser jag också att vi kan nyttja och dela med oss av Försvarsmaktens övriga rekryteringsansträngningar.

UNGDOMSVERKSAMHETEN får i framtiden om möjligt än större betydelse. Även i år har vi genomfört en mycket lyckad ungdomstävlan på HvSS. Denna "gruppältävlan" innehåller i stort sett alla de moment som är lämpliga att ingå i ungdomsutbildningen på hemmaplan. Den är således en bra "målbild". Jag vill uppmäna ännu fler att satsa på att delta i ungdomstävlan, inte minst därför att det ger ett så stort utbyte för de som är med, och detta gäller oavsett hur man placerar sig.

Under sommaren har jag också sett flera av våra duktiga hemvärnsmusikkåror som deltagit i Nijmegenarrangemangen samt på Ystad Tattoo med mycket gott resultat.

SM i Ak 4 arrangerades i år i Karlsborg av P 4/Skaraborgsgruppen i samarbetet med Skaraborgs skytteförbund. Det var ett lysande arrangemang vilket jag är övertygad om att de över 200 skyttarna kan intyga. Skyttar från Tornedalen tog hem segern i både fältskjutning och banskjutning. Stort grattis till detta! Se till att även du och dina kamrater tränar vidare för att kunna vara en god skytt.

ROLAND EKENBERG
Rikshemvärnschef

Tidningen
Hemvärnet
Nationella Skyddsstyrkorna

NR 4 OKTOBER 2009. ÅRGÅNG 69

BESÖKSADRESS
Banérgatan 62, Stockholm

POSTADRESS
Tidningen Hemvärnet
107 85 Stockholm
Tel: 08-788 75 00
Fax: 08-664 57 90

REDAKTION
Chefredaktör och ansvarig utgivare:
Therese Åkerstedt
Tel: 08-788 97 38
E-post:
therese@akerstedt.org

Stf ansvarig utgivare: Lars Brink

Redaktionsassistent:
Pia-Lena Jansson
Tel: 08-788 97 15
E-post:
pia-lena.jansson@mil.se

Grafisk form och layout:
Barbro Forsberg Grafisk form
barbro.forsberg@bazaar.se

PRENUMERATION
Helår/5 nummer: 100:-
Plusgiro: 456177-5
Utlandsprenumeration: 200:-

ANNONSBOKNING:
News Factory
Patric Vedin.
Tel: 08-587 86 535
E-post:
patric.vedin@newsfactory.se

UTGIVNINGSPLAN

Nummer	Manusstopp	Utkommer
5/6	26/10	4/12

TS SVERIGES TIDSKRIFTER

TS-kontrollerad upplaga 2008:
30 800 ex

Tryck:
Sörmlands Grafiska AB,
2009

MILJÖMÄRK
341 078
TRYCKSAK

För icke beställt material ansvaras inte. Författarna till insända artiklar förutsätts godkänna att texter och bilder läggs ut på tidningens hemsida.

Sätt på rätt matchtröja!

DET FINNS TVÅ SÄTT att bära en uniform, på rätt sätt eller fel sätt. Och den som varit på en hemvärnsövning har förmodligen sett många exempel på det sistnämnda. Frågan är varför. Uniformsbestämmelserna är väldigt tydliga, även om de kan vara svåra att få tag på. På hemvärnssoldatens huvud finns antingen fältmössa 90, hemvärnets bruna basker eller hjälm. Ingen snusnäsduk, bashatt eller svart, grön eller blå basker från det regemente eller förband man tillhörde som värnpliktig – eller vill tillhöra nu. I hemvärdet finns inga infanterister, kavallerister, pansarsoldater eller artillerister – bara hemvärnssoldater. Och därför bär man hemvärnets märke på kragspiegeln. En soldats värde ligger inte i vilket märke han eller hon bär utan hur man sköter sin tjänst.

DET ÄR INTE bara en fråga om utseende. För att göra hemvärdet synligt i samhället gäller det att vi syns, och inte blandas ihop med någon paramilitär organisation där man klär sig som man själv vill. Vilka signaler ger vi till övriga Försvarsmakten när vi inte bär vårt eget truppslagsmärke? Om man skäms för att bära hemvärnets märke borde man fundera varför, och varför man är med. Faktum är att vi har ett varumärke som få kan matcha. Allmänheten har en mycket positiv inställning till hemvärdet. Den som läser inriktningspropositionen eller dagstidningar vet att våra politiker har en mycket positiv inställning till hemvärdet.

Men alla är inte positiva. När hemvärnets agerande på en övning jämförs med det som händer i militärdiktaturer betyder det inte att vi ska sprätta bort H:et på kragspiegeln. I stället gäller det att synas ännu mer och informera om vår verksamhet. Det vi får göra vid ett krigstillstånd skiljer sig markant från vad vi får göra under fred. Men vår huvuduppgift är väpnad strid och vi måste kunna öva under förhållanden där hemvärnsberedskap, hemvärnslarm såväl som krigstillstånd råder.

SVERKER GÖRANSSON, Sveriges överbefälhavare sedan i våras, besökte rikshemvärnschefens insatsövning på Gotland. Där blev han bland annat förevisad filmskjutbanan Halvar som används för att träna hemvärnets skyddsvakter. Två duktiga gruppchefer från Blekinge sattes först på prov av de norska skådespelarna innan ÖB själv fick prova. Han var mycket positiv och såg fler användningsområden för Försvarsmakten än bara hemvärdet. Det är av största vikt att veta vilka som inte kan skjuta mot andra människor och vilka som skjuter på allt, så att man kan gallra ut de personerna innan något händer. Oavsett om personen är skyddsvakt och vaktar ett svenskt militärförråd eller ingår i ett MOT-team i Afghanistan.

Du kan läsa mer om insatsövningen längre fram i tidningen. Ungdomarnas motsvarighet, HvSS ungdomstävling, är givetvis också med i detta nummer liksom en av de grundkurser för ungdomar som gick i sommar.

Med förhoppningar om en fullspäckad hemvärnshöst.

THERESE ÅKERSTEDT
Chefredaktör

INNEHÅLL NR 4/09

Nyheter 4-17

Intervju med Sveriges överbefälhavare 5
"Det blir hårdare krav."

Avgörande frågor: GSU Hv och rekrytering 6-7

Slaget om internet – så skyddar du dig 8-9

Amerikansk sjukvård ska rädda svenska soldater 10-11
TOS – taktiskt omhändertagande av stridsskadad.

På patrull under HV-skallet 12

Oroligheter på Gotland 18-21
Rikshemvärnschefens insatsövning kräver mycket av soldaterna.

Ingen semester på Kosta 22-23
En ny kull ungdomar har utbildats till soldater.

Kampvilja på fyra språk 24-26
Ungdomstävlingen lockar inte bara ungdomar från hela Sverige. Även Norge, Lettland och Estland gör upp i en landskamp om flera priser.

Till hund-ra procent i Hälsingland 27-29
Våra fyrbenta vänner visar framtassarna på rikshemvärnschefens inspektion.

Ljuv hemvärnsmusik 30-31

Krönika: Lars Gyllenhaal lär sig av historien 31

Kultur 32-33
Kvinnorna kunde – Norges bortglömda frihetskämpar. Hemvärnets grundande: När hoten var starka.

Debatt 34-35
MC-ordonnanserna behöver bättre skydd.

Åter i Nijmegen 36

OMSLAGSFOTO: STAFFAN CLAESSON

TIDNINGEN HEMVÄRNET PÅ INTERNET: www.tidningenhemvarnet.se

Oväntad landstigning för stridsbåt

En stridsbåt 90 H från hemvärnet åkte upp på land under Kanaldagarna i Söderköping i slutet av sommaren. Inga människor kom till skada.

Åter från torra land. Båten kom snabbt i vattnet igen.

FOTO: MARGARETA ANDERSSON

■ Stridsbåten var en bra bit från publiken, uppskattningsvis 100 meter när den åkte upp på land. Ingen befann sig på platsen. Enligt båtbesättningen ska hela förloppet ha känts som när ett landstigningsförfarande genomförs. Båten har en rullfunktion längst fram i fören och en grusväg gjorde sitt till för att bromsa båten.

Besättningen tillhör hemvärnet och är mycket rutinerad. Båtförarna har också tidigare varit

anställda vid Amfibieregementet och har många befattningstimmars på båttypen, både i rollen som förare och instruktörer.

STOR UPPMÄRKSAMHET

I media har man rapporterat att båten skulle genomföra en så kallad "Crash stop", en inbromsning i snabb fart då båten stannar på två båtlängder. Men vad besättningen egentligen gjorde var en så kallad "Strykjärnsmanöver". Båtens skrov pressar

då upp mycket vatten på sidorna, uppskattat vid förelisningar inför publik, men aldrig använd i den normala tjänsten.

För två år sedan genomförde hemvärnet samma typ av båtuppvisning i Söderköping, något som uppskattades av både kommunen och arrangörerna för Kanaldagarna.

Hemvärnet brukar även passa på att förevisa sin övriga verksamhet för allmänheten och rekrytera ny personal under

festligheterna, några av anledningarna till att man medverkar även i år.

EFFEKTIVT AGERANDE

Efter händelsen gick allt snabbt. Hemvärnets personal på plats löste uppgiften med att spärra av området. En samling hemvärnsbefäl som tidigare under dagen haft ett gemensamt möte, ställde sig till förfogande.

– Jag tycker att personalens agerande visar på hur effektivt hemvärnet kan vara. Området spärrades av direkt och efter bara några timmar hade en hemvärnssoldat lyckas få tag i en kranbil som snabbt lyfte ner båten i kanalen igen, säger Åke Litsén, bataljonschef för Östgöta kustbataljon, som stridsbåten tillhör.

Båten flyttades därefter till Söderköpings gästhamn där personal ur hemvärnet bevakade den dygnet runt.

Tekniker från Amf 1 genomförde en besiktning av båten och kunde konstatera att inga skador uppkommit vid olycksfallet.

RICHARD KJAERGAARD

Nya steg mot bättre materielltillförsel

■ Ett nytt försörjningskoncept är under utveckling inom Försvarsmakten. Det innebär bland annat ny kvalitetssäkring och att serviceförråden går ur tiden.

I Arboga invigdes i september Försvarsmaktens största och modernaste lager. Anläggningen är helautomatiserad med plats för 70000 pallar, en av Sveriges största.

Centrallagret kommer vara navet i den moderna logistikkedja som just nu byggs upp inom Försvarsmakten och ersätter en rad lokala förråd.

Jan Erik Jensen är samord-

ningsansvarig vid FMLOG för det nya försörjningskonceptet.

CENTRALFÖRVARAS

– De lokala serviceförråden blir i stället servicecentra. Det innebär att vi till en början tömmer alla förråd runt om i landet till en miniminivå och gör en stor inventering av Försvarsmaktens alla materielltillgångar. Detta kommer ge oss den överblick som vi behöver. Målet är att kunna ge samma kvalitetssäkrade service i alla landsdelar. Det blir nu även lättare att snabbt få svar på

eventuella frågor kring en beställning, säger Jan Erik Jensen.

Under många år har man kunnat följa debatten om ojämn tillgång på materiel inom hemvärnet, delvis beroende på vart man befunnit sig i Sverige. Ny stridsväst till insatsplutonerna i Göteborg, men fortfarande samma gamla vanliga stridsbälte i en annan landsdel. Tillgången har varierat.

Det kommer nu även att ställas högre krav på en beställare, som att i god tid lämna in underlag för det man vill ha ut.

Jan Erik Jensen förklarar varför han tror det nya konceptet kommer att bli bättre.

– Genom bland annat nya arbetsmetoder så kommer beställaren av materiel att snabbt kunna få svar på om utrustningen finns i lager eller ej. Nya lagerstyrnings- och datasystemet ingår i konceptet. Vi räknar med en inkörningsperiod för det nya försörjningskonceptet fram till 2011 innan alla bitar faller på plats för ett fullt fungerande system, säger Jan Erik Jensen.

RICHARD KJAERGAARD

"Uppgifterna ställer stora krav"

I somras fastställdes inriktningspropositionen "Ett användbart försvar" som kommer att innebära stora förändringar för Försvarsmakten. Tidningen träffade general Sverker Göranson, Sveriges överbefälhavare, för att höra hans åsikter hemvärnet och dess framtid.

■ *Varför tror du att hemvärnet fortfarande finns kvar efter 70 år?*

– Det måste finnas både internationella och nationella förband. Våra politiker har lagt stort fokus på vårt nationella försvar och Försvarsmakten måste ha både och så länge vi finns.

Får hemvärnets folkförankring och frivillighet en större betydelse med yrkesanställda soldater?

– I en organisation som går över till frivillig rekrytering måste det finnas möjlighet att fokusera på det nationella försvaret, en flexibilitet att kunna välja. Engagemanget i frivillig rörelserna måste vi nyttja för frivillig rekrytering till övriga Försvarsmakten.

Undersökningar har visat att majoriteten av svenskarna känner till hemvärnet och är positivt inställda, vad tror du det beror på?

– Hemvärnet har alltid haft nära kontakt med lokala och regionala och varit väldigt synligt, ni är Försvarsmaktens första instans. Svenska folket ser Försvarsmakten som Sveriges försvar, den ska vara representativ för samhället och en spegelbild. Vi kommer aldrig lyckas vara 100 procent utspridda över hela landet, därför måste vi lägga övningar så vi syns. Vi måste visa att vi står för något bra, då är vi attraktiva och uppskattade, säger ÖB och tillägger att den omställning som Försvarsmakten gör inte nått ut till det svenska folket och att våra politiker måste berätta om den. *Hur tror du att hemvärnet påverkas av förändringarna i övriga Försvarsmakten?*

– Förutsättningarna för en närmare koppling ökar, man gör ett aktivt val att man vill vara med. Direktutbildningen, som vi provar nu, är en testtid för soldaterna, därefter är det möjligt gå vidare till hemvärnet.

Sverker Göranson, Sveriges överbefälhavare, besökte insatsövningen på Gotland och fick bland annat prova på Halvar, en filmskjutbana där man tränar skyddsvaktsmoment. FOTO: STAFFAN CLAESSON

Grundutbildningen ska vara densamma oavsett om man ska bli hemvärnssoldat eller operativ soldat. Skyddsvaktsutbildningen är precis lika och ställer stora krav på enskilda soldater, uppgifterna ställer stora krav. Det krävs kontinuerlig träning och uppfyllnad av avtal för att hemvärnssoldaterna ska hålla sig på tå.

Kommer det att leda till en hårdare gallring bland hemvärns-soldaterna?

– Det är nödvändigt, förhoppningen är att de som inte kan gallrar ut sig själva.

Politikerna ställer högre krav på hemvärnet, bland annat när

det gäller inställetid och tjänstgöringskyldighet?

– Det följer på kravet på tillgänglighet, det gäller att definiera hur man uppfyller avtalet och vilken inställetid som krävs, det blir hårdare krav. Nationellt kommer hemvärnet vara första linjen, det är viktigt att ni pratar om det i hemvärnet själva. Samtidigt ska man inte bedriva rovdrift på människor, man ska veta i god tid när man övar.

Kommer vi att se en utveckling när det gäller utrustningen och materielen?

– Ledorden för Försvarsmakten nationellt inkluderar hem-

värnet, den materiella kvalitén måste motsvara kraven. Tillförsel av ny materiel är inlagt i materielplanen och innebär att vi fyller på efterhand. Försvarsmakten måste leva med de ekonomiska förutsättningarna och jag måste prioritera de som redan idag riskerar livet.

– Tillgänglighet och användbarhet kräver materiell kvalitet och personell kvalitet. Med en mindre hemvärnsorganisation blir förutsättningarna bättre. Man måste inte ha Rolls Royce, det finns bra utrustning utan att ha den värsta. Försvarsmakten har i genomsnitt hög kvalitet på vår materiel, det ser vi utomlands. Vi har flyttat fokus till det operativa, personal och materiel, och fört över pengar dit. Men långsiktigt krävs det mer pengar än vi har i dag. *Hur kan vi öka kvalitén på personalen och förbanden?*

– Genom att knyta hemvärnet till objekt och se till att de övar mot dem, med hjälp av exempelvis Halvar, då blir det successivt högre kvalitet. Men det gäller att ha en balans mellan specifika huvuduppgifter som skyddsobjekt på fastlandet till att kunna stödja NBG som under insatsövningen på Gotland.

Hur ser du på att tillföra specialistkompetens som CBRN-förband eller militärpolis?

– Jag tror vi kommer dit men det beror på Försvarsmakten i övrigt. Det är viktigt att integrera Försvarsmakten och hemvärnet så det inte blir vi och dem. Det är inte osannolikt med specialistkompetens i hemvärnet men då tror jag de kopplas till uppgifter i en nationell dimension. CBRN-personal och militärpolis kräver mycket utbildning men det kan finnas folk med rätt kompetens.

THERESE ÅKERSTEDT

PERSONALFÖRSÖRJNINGEN: Direktutbildningen är framtiden

Hemvärnet och dess utbildningsgrupper står inför en stor utmaning. Nästa år ska de 588 platserna i direktutbildningen GSU Hv vara tillsatta och redan nu har rekryteringsarbetet dragit igång.

■ Den tre månader långa direktutbildningen GSU Hv kommer att bli nödvändig när den allmänna värnplikten tas bort. På fyra av utbildningsgrupperna börjar utbildningen redan under våren 2010. Dalregementsgruppen har bland annat gjort massutskick till tjejer i åldrarna 18–25 år och killar som mönstrat men hamnat i utbildningsreserven. Dessutom har man annonserat i radio, tidningar och på nätet samt deltagit på en informationsdag för högskolan. De har fått in över 500 intresseanmälningar men ska även genomföra utbildningen nästa höst.

Även Gävleborgsgruppen har dragit igång sin rekryteringskampanj. Förutom brevutskick har de även vänt sig till kom-

Marscherar in i hemvärnet. Soldater från det första försöket med GSU-utbildning i Östersund.

muner, arbetsförmedlingen och bibliotek för att sprida information. De har tagit hjälp av Livgardets idrottsavdelning för att genomföra fysiska tester på den

som anmält intresse, redan innan de skickas på mönstring. Tidigare erfarenheter har nämligen visat att många sökande faller bort eftersom de inte

klarar de fysiska kraven.

På Gotland har man två utbildningar under 2010 och för att få sökande till vårens utbildning har man provat att använda telemarketing. Telefonförsäljare har ringt upp personer i utbildningsreserven för att informera om utbildningen och fråga om deras intresse. Resultatet har varit positivt men visar tydligt att man måste följa upp telefonsamtalet för att vara säker på att personerna kommer till informationsmötena. Telemarketing har testats även i Dalarna och Östergötland. Innan man utvärderar hur effektiv metoden är ska man bland annat göra fler försök med Bohus Dalgruppen.

På Livgrenadjärggruppen ser man inga problem med att fylla platserna, de har avsatt några platser till Sörmlandsgruppen som inte har någon direktutbildning nästa år. Livgrenadjärggruppen har haft svårt att nå gymnasieungdomar och saknar de skolinformatörer som Försvarsmakten hade tidigare.

Örebro- och Värmlandsgruppen efterlyser tips och idéer på hur man når tjejer. Än så länge har de fått 100-talet anmälningar men ett krävs minst 300 för att få ett bra underlag. Norra Smålandsgruppen tänker använda mer okonventionella metoder som Facebook och har redan fått ett 70-tal ansökningar via nätet. Även Göteborgsgruppen har fått närmare 100-talet ansökningar via nätet innan några rekryteringskampanjer dragit igång. De fyra utbildningsgrupperna i Norrland kommer att ha ett gemensamt planeringsmöte i dagarna med stöd av HvSS arbetsgrupp för rekrytering.

TEXT & FOTO:

THERESE ÅKERSTEDT

GSU HV 2010

”Grundläggande soldatutbildning för hemvärnet”, GSU Hv, är cirka 90 dagar lång. Totalt utbildas 588 soldater på 14 olika platser i landet vid 16 tillfällen under 2010. För att kunna söka måste du vara 18 år gammal och svensk medborgare. Efter godkänd utbildning kan du antas som soldat i hemvärnet, du får även militära vitsord.

För att få mer information om GSU Hv eller för att anmäla intresse kan du gå in på soldat.nu eller hemvarnet.se.

Här går GSU Hv:

ANSVARIG ENHET

Dalregementsgruppen/LG
Livgrenadjärggruppen/Hkpflj
Gotlandsgruppen/Amf 1
Gävleborgsgruppen/LG

PLATS

Falun
Kvarn
Gotland
Marma/Kungsback,

TID

18 jan–16 apr,
18 jan–16 apr,
1 feb–30 apr,
15 mar–11 jun

SOMMAR/HÖST:

BohusDalgruppen/P 4
Lapplandsjägargruppen/I 19
Västerbottensgruppen/I 19
Västernorrlandsgruppen/I 19
Fältjägargruppen/I 19
Örebro- och Värmlandsgrp/K 3
Hallandsgruppen/Lv 6
Norra Smålandsgrp/Ing 2
Kalmar- o Kronobergsgrp/MarinB
Elfsborgsgruppen/FömedC
Gotlandsgruppen/Amf 1
Dalregementsgruppen/LG

Skredsvik
Kiruna
Umeå
Härnösand
Frösön
Villingsberg
Halmstad
Eksjö
Kosta
Göteborg
Gotland
Falun

26 jul–22 okt
23 aug–19 nov
23 aug–19 nov
23 aug–19 nov
23 aug–19 nov
30 aug–26 nov
6 sep–3 dec
6 sep–3 dec
6 sep–3 dec
6 sep–3 dec
13 sep–10 dec
20 sep–17 dec

De ska sälja hemvärnet

Rekrytering av nya soldater har varit ett problem nästan lika länge som hemvärnet har funnits. Men nu ska moderna säljmetoder vända på den vikande trenden.

■ – Det är oerhört essentiellt att vi kommer igång med en systematisk rekrytering, vi måste nå ut med direktutbildningen och attrahera människor i alla åldrar att gå med i hemvärnet. Det kräver delvis ett nytt sätt att tänka och arbeta, säger rikshemvärnschefen Roland Ekenberg.

Tre personer har anställts på heltid för jobba med rekrytering under 2009 och 2010, plus en konsult. Matti Björk är projektledare för den arbetsgrupp som fått det svåra uppdraget.

– Vi har inte råd att inte ha en fungerande rekrytering, vi måste fylla våra vakanser både med före detta värnpliktiga och de som går direktutbildningen. Har vi inte personal i förbanden så har vi inte fungerande förband, säger Matti Björk.

Det akuta uppdraget är att bringa ordning i dagens rekrytering och hjälpa utbildningsgrupperna att förstå vad som är mest effektivt.

– På vissa ställen är det jättebra, på vissa är det mindre bra. Vi ska samordna metoder och arbetssätt så de blir likriktade över hela landet. Man måste planera insatser över året och se till att rätt personer är på rätt plats. Det finns plats för alla, men principen ”därtill mest lämpad” ska gälla i rekryteringsarbetets olika roller likväl som den gäller i all annan hemvärnsverksamhet.

”ERIKSGATA”

Än så länge har de gjort om HvSS-kursen ”Rekrytering och medlemsvärd” som går vecka 39. Den största skillnaden mot tidigare är att man inför en organisationsmodell som är mer lik civila marknads- och säljorganisationer.

Arbetsgruppen ska även genomföra en ”Eriksgata” för att göra en tvådagarsversion av kursen tillgänglig i hela landet. De besöker då landets alla 22 utbildningsgrupper under de

fyra veckor de håller kursen. Den vänder sig till bataljonschefer, personalbefäl på bataljonerna, kompanichefer och den ”fältpersonal som vill göra fotarbetet”. Kurserna startar i de norra delarna av landet vecka 41 så det gäller att snabba på med ansökningarna.

LÅNGSIKTIG PLANERING

Vad ska man tänka på i rekryteringsarbetet?

– Att rekrytera är som att arbeta med försäljning, man måste vara organiserad och bestämma hur man ska arbeta och planera långsiktigt. Viktigast är att inte tappa bort de intressenter som man hittar. Tvinga dem inte men släpp inte

taget. Det behövs ett stödssystem och en ny funktion på hemvärnet.se ska ta vara på intresseanmälningarna.

Dessutom är en handbok i rekrytering snart klar, den ska på remiss innan den ges ut under hösten.

Gruppen ska även se över vilka budskap som passar hemvärnets målgrupper och vilka värden man vill att informationsmaterialet ska förmedla. Målsättningen är att nytt informationsmaterial ska komma i början av nästa år eller ännu tidigare.

För som Matti Björk säger:
– Nu är det färdigpratad, nu börjar det hända på riktigt.

THERESE ÅKERSTEDT

AG REKRYTERING

Arbetsgruppen Rekrytering. Från vänster Göran Lindqvist, projektledare Matti Björk, Lars Westman samt Lasse Stenström (sittande).

Arbetsgruppen startade i våras och fortsätter även 2010.

De tre personer som har valts ut har alla kunskaper inom områden som marknadsföring och mediaproduktion samt erfarenhet av hemvärnet.

Några av huvudfrågorna:

- Hur ska rekryteringen organiseras?
- Vilka metoder ska användas?
- Vilket stöd behövs?
- Hur ska rekryteringsutbildningen på HvSS och lokalt på utbildningsgrupperna utformas?
- Hur ska hemvärnet stödja Försvarmaktens övriga rekrytering?

Nu finns det äntligen en bok på svenska om utvecklingen av AUTOMATKARBINEN och dess tillbehör

Här kan du läsa allt om utvecklingen från förra sekelskiftet fram till dagens automatkarbiner inklusive många tillbehör som dag- och nattsikten, vapenlampor, laserpekare, granattillsatser, ljuddämpare, m.m. samt vapentechnik. Författaren Per Arvidsson, är teknisk expert vid Försvarets Materielverk.

Köp boken hos din bok- eller vapenhandlare. Pris 295:-.

Du kan också beställa den direkt från förlaget, **Mil Press HB**, Muskotgränd 3, 135 36 Tyresö, eller på vår hemsida: **www.milpress.se**

Betalar du in 395:- till PG 295150-7 (ange namn och adress), så bjuder vi på portot, annars sker leverans mot postförskott.

Så här rekryterar vi

Det var länge oklart om Försvarsmakten skulle vara med på Stora Nolia mässan i Umeå. Efter att chefen I 19, Jan Mörtberg, drivit frågan fick vi klartecken strax innan sommaren.

Trots en kort startsträcka blev årets upplaga kanske den bästa. Resultatet blev 197 intresseanmälningar.

■ Fokus för hemvärnets deltagande på mässan var rekrytering och marknadsföring av hemvärdet, därför kartlades tidigt vilka produkter vi har att erbjuda, produkterna är de olika vägar in i hemvärdet. Till exempel avtalsorganisationerna, GSU Hv, invärdering och så vidare. Sedan finns även ungdomsutbildningen som ger meritvärden för mönstringen. Efter detta klarades målgrupper för respektive produkt.

ORGANISATIONEN VAR NYCKELN

En skillnad från tidigare år var att organisationen på, runt och efter mässan var tydligare och mer avgränsad. Så att varje individ klart och tydligt visste sin roll. Organisationen var uppbyggd för att främst sälja in två produkter, GSU Hemvärn och Ungdomsutbildningen. Därför var medelåldern i montern låg och de som stod i montern är duktiga på att samtala. Monterpersonalen hade en teknik där de hela tiden ger svar på frågor som kommer, men samtidigt leder in samtalen för att få individen intresserad. Med andra ord rent säljande.

Innan mässan hölls en kortare

Rekryteringen på Stora Nolia mässan var fokuserad på att locka ungdomar och GSU-soldater till hemvärdet.

monterutbildning. Där fick de som stod i montern en kortare repetition om produkten. Och ett antal nyckelfrågor att ställa till monterbesökarna, bland annat om de genomfört värnplikt, vad de var intresserade av och så vidare. Utifrån dessa frågor till besökaren kunde monterpersonalen snabbt presentera rätt väg in i hemvärdet och även ge exempel på befattningar som passade besökaren.

Under mässan gjordes ett antal nedslag på mässområdet. Nytt för detta år var att de som gjorde detta inte bar full stridsutrustning eller var maskeringsmålade utan endast utrustade med flygblad om var Försvarsmaktens monter fanns. Denna

metod lyckades mycket bra, nu kom folk fram och pratade i stället för att peka och säga: titta, militärer. För att sedan gå vidare.

Detta är något som vi verkligen kan rekommendera och då blev dialogen och det personliga mötet viktigare än att titta på utrustningen. En bra dialog kan troligen stärka varumärket hemvärdet och Försvarsmakten mer än att visa upp olika typer av utrustning.

INTE BARA ROS

Totalt rekryterades 197 individer under Nolia. Detta tolkade vi som arbetade med mässan att rekryteringsarbetet måste ske systematiskt och med klart definierade produkter och målgrupper.

Men allt var inte bara ros under denna mäsas, det märks att det finns mycket att göra inom hemvärdet när det gäller rekrytering och marknadsföring. Förhoppningsvis ger de kommande rekryteringsseminarierna, som anordnas av HvSS, svar och förslag på lösningar när det gäller arbetssätt inom rekrytering och marknadsföring.

TEXT & FOTO:
JOHAN SJÖDIN

Internet -

Den som går in på olika sajter och bloggar på internet hittar massor av information om Sveriges militära verksamhet utlagd av privatpersoner.

Information som kan skada förtroendet för Försvarsmakten och som kan innebära ett hot mot hemvärdet verksamhet.

■ Fotografering inne på skyddsobjekt är förbjudet och straffbart. Trots det finns det bilder på skyddsobjekt utlagda på internet, bilder som som tagits av hemvärnssoldater.

– Man har blivit så van vid överträdelser att man inte bryr sig. Teknik- och samhällsutvecklingen går så fort att man inte hinner reagera och vi kan inte hindra utvecklingen utan måste anpassa hemvärnets verksamhet. Många myndigheter och andra samhällsfunktioner har samma problem, de lägger ut information som man inte ska läggas ut, säger Sture Fredheim som är underättelsebefäl på Göteborgs södra bataljon.

Civilt arbetar han som säkerhetsrådgivare, framförallt åt statliga myndigheter, och som lärare vid Säkerhetshandlingsakademien i Mölnlycke.

– Vi kan inte göra inskränkningar i soldaternas personliga integritet, det som krävs är upplysning, information och utbildning. Försvarsmaktens värdegrund är bara sunt förnuft, alla borde förstå vad som är rätt och fel. De som uppfattar hemvärdet som en privatarmé med rambotyper är fel ute, men det finns bilder som visar sådana avarter, säger han.

DÅLIG VAPENHANTERING

Bilder när soldater poserar med vapen utanför övningsverksamheten borde inte publiceras

Chefen I 19, Överste Jan Mörtberg, lyckades efter mycket hårt arbete få Försvarsmakten att delta på Stora Nolia mässan i Umeå.

det nya slagfältet

eftersom sådant inte ska kunna förekomma i försvarsmakten eller hemvärnet.

– Vapen ska förvaras inlåsta efter övning, då borde det inte finnas några konstiga vapenbilder, konstaterar han.

Även när förbanden gör rekryteringsfilmer gäller det att tänka på vilken bild man vill ge av verksamheten.

– Man kan göra aktionladdade filmer på ett lagligt och smakfullt sätt – utan våldsglorifieringar eller olämplig musik.

Allt förarbete man tidigare var tvungen att göra innan ett angrepp på ett skyddsobjekt finns numera på internet: flygfoton, kartor och redogörelser för svagheter hos skyddsobjekten. Svenska soldater lägger själva ut information om hur den svenska campen i Afghanistan ser ut på bloggar, kompletterat med bilder och videoavsnitt. Då blir det betydligt lättare för motståndarna att planera ett angrepp som gör så stor skada som möjligt.

– Motståndarna där är globala och besitter samma tekniska möjligheter som vi, säger Sture Fredheim och nämner att danska soldater använt Facebook för att samordna operationer. Vilket lett till att talibanerna fått kännedom om känslig information som resrutten, tidsplaner och enheternas taktik vilket naturligtvis äventyrar soldaternas säkerhet.

Facebook är ett exempel på sajter där både militära och privata bilder och information sprids. Men det handlar inte bara om att skydda militär verksamhet utan även ditt eget priv-

atliv. Något som Sture Fredheim tar upp när han har säkerhetsinformation på bataljonens mönstringsmöte.

– Lägg inte ut några kränkande bilder eller sådana man tycker är pinsamma om några veckor. Det finns delar hos alla människor som är privat. Bilderna kanske inte gör något i dag men de ligger kvar för evigt och kan skada dig i framtiden. Att lägga ut skadliga bilder på kompisar är ännu värre – man gör inte det. När ni söker jobb kan arbetsgivaren se dem och de flesta arbetsgivare gör en undersökning via nätet.

Gränsen mellan arbetsliv och privatliv suddas ut allt mer i takt med bloggandet som är vanligt framförallt bland yngre. Och de tar med sig sina digitala vanor när de går med i hemvärnet och övriga delar av Försvarsmakten.

– När du bloggar blir ditt privatliv helt transparent, det går att kartlägga ditt liv fullständigt, så kallad "social engineering". En del talar dessutom om exakt var de är och vad de gör hela tiden.

Sture Fredheim vet hur man utnyttjar internet för att ta fram personlig information, och det mesta går att hitta med tålmod och kunskap.

– Den information som tidigare tog månader att ta fram går nu på några timmar, har personen skyddad identitet tar det lite längre tid. De med högre befattningar i samhället förekommer ofta i pressen vilket gör kartläggningen ännu enklare.

Mobiltelefoner gör att vem

Sture Fredheim är säkerhetsrådgivare och han anser att vi måste bli mer medvetna om de digitala säkerhetshoten.

som helst kan fotografera, filma, spela in ljud och skicka informationen direkt. Det finns sajter där du kan lägga ut en bild tagen med mobilkameran i realtid med gps-koordinater på platsen där bilden tagits. Det krävs bara en soldat med dåligt omdöme för att förbandets verksamhet ska bli sårbar. Personer kan dessutom använda din mobiltelefon mot din vilja.

– Det är oerhört enkelt att kapa en telefon, jag kan aktivera din telefons ljud och kamera när du sitter på ett möte.

FÖRSTÖR TELEFONEN

Telefonen bör inte innehålla känslig information eller bilder du inte vill sprida eftersom den är lätt att tappa bort och kan bli stulen. När man byter telefon ska man slå sönder den gamla, att radera innehållet räcker inte.

Spårning är ett annat hot, framförallt när förbandet är samlat. Genom att använda relativt enkla programvaror och en viss utrustning kan man även se var mobiltelefonanvändare är lokaliserade grafiskt. I Afghanistan ökade mobilanvändandet innan operationer eftersom soldaterna ringer hem då. På så sätt får motståndaren en förvarning om att något är på gång.

Bärbara datorer är praktiska men en stor säkerhetsrisk.

– Vi lägger all personlig information på datorn gällande ekonomi, privata bilder och arbetsmaterial. Det handlar om att skydda din personliga

integritet, chefer i hemvärnet har dessutom ofta planer, order och personallistor på sina privata datorer.

ENKLA ATT STJÄLA

Bärbarheten är i det här fallet ett problem, datorer och usb-minnen kan försvinna och lösenordsskyddet går man förbi på nolltid. Lösningen är att använda kryptering av hög kvalitet som skyddar datorn om den blir stulen. Det finns krypteringsprogram av hög kvalitet för gratis nedladdning som till exempel True crypt.

Att formatera om hårddisken är inte tillräckligt när du skrotar datorn, både hårddisken och minnet måste förstöras eller så ska man använda speciella program som skriver över all information så att den inte kan återskapas. Sture Fredheim ger exempel på ett socialkontor som formaterade om hårdiskarna innan det lokal bibliotek fick ta över datorerna. Några timmar senare var socialkontorets sekretesskyddade information ute.

Virus och trojaner som låter andra ta kontroll över din dator är andra hot. Datorer, kapade genom trojaner till vad man kallar botnet användes vid cyberattacken mot Estland för några år sedan då myndigheternas hemsidor slutade fungera. Internet har blivit en del av den moderna krigsföringen.

TEXT & FOTO:
THERESE ÅKERSTEDT

KÄNSLIG INFORMATION OM SKYDDSOBJEKT

ORGANISATION:

- Personallistor.
- Larmlistor.
- Befattnings- och bemanningslistor.
- Organisationsform.
- Personaluppfyllnad.
- Namnuppgifter.

PLANER:

- Uppgifter och beredduppgifter.
- Order och annex.
- Kartor, oleat och lägesangivelser.
- Rekognoseringsresultat.
- Frekvenser och krypteringsnycklar.
- Kodord och lösen.

Nya "amerikanska" sjukvårdsrutiner

In på arenan kommer nu ett helt nytt tänk angående soldatens grundläggande sjukvårdsutbildning. "TOS", taktiskt omhändertagande av stridsskadad är ett amerikanskt koncept där eld i målet är viktigare än att lägga tryckförband.

■ Det hela började med den amerikanska insatsen i Somalia 1993, som kostade allt för många soldaters liv på grund av fel sjukvårdsrutiner under strid. 18 soldater dog och 73 skadades under ett eldöverfall inne i Mogadishu. Filmen *Black Hawk down* bygger delvis på denna händelse. Efter detta insåg man att rutinerna för sjukvård i strid måste ses över.

– Vi har genom andra länders statistik sett att soldater som direkt hjälper sina kamrater under beskjutning riskerar att skadas eller dö under ingripandet. Den här stora riskfaktorn vill vi helst minimera genom att redan från start utbilda soldater och förband i ett mer sjukvårdstaktiskt uppträdande, säger Sten-Ove Andersson på Försvarsmedicincentrum, FömedC.

SJÄLVHJÄLP

TOS handlar i mångt och mycket om att hjälpa sig själv när man blivit stridsskadad, helt enkelt att överleva med alla medel. Det kan innebära att lägga ett avsnörande förband på sig själv eller ta smärtstillande medicin eller rent av själv-mant dra sig i skydd och besvara fientlig eld. Konceptet klassas som prehospitalt omhändertagande av våra yttre omständigheter. Fem minuters fortsatt eldstrid från resten av gruppen kan rädda fler liv än vad första hjälpen gör i ett ingångsskede. Det kan för många låta logiskt, men det är en ny rutin som måste övas in.

HLR, hjärt- och lungräddning som tidigare var en del av första hjälpen är inte inkluderat i TOS, vid hjärtstillestånd i samband med stort trauma är överlevnaden lika med noll.

TOS handlar också om att effektivisera och förkorta tiden från skada till kvalificerad hjälp.

Högre krav på utrustningen: Avsnörande förband och en ny typ av personlig sjukvårdsväska med smärtstillande medel tas fram vid FömedC. Här en dansk modell som testas.

Den nya vårdkedjan delas grovt upp i tre steg. Utöver kamrat-hjälp kommer det att finnas stridssjukvårdare på gruppnivå, legitimerad sjuksköterska på sjukvårdsgrupp samt enhet med kirurgisk förmåga. Stridssjukvårdaren kommer att ha en viktig roll i gruppen. Tio minuter efter uppstådd skada så ska en sjukvårdsgrupp ta vid och där-efter gäller evakuering till kvalificerad kirurgisk enhet så fort som möjligt. Plutonsjukvårdaren och sjukvårdsmannen är ersatt av en stridssjukvårdare. Förbandsplatsen kommer bära mer prägel av en "vårdcentral" för daglig sjukvård samt för

mindre allvarliga skador.

Hur detta i framtiden kommer se ut i hemvärnet är ännu inte helt klart.

FÖRHANDLINGSFRÅGA

Hemvärnets sjukvårdsgrupper består i dag av obehäpnad avtalspersonal från Röda Korset. TOS-principen med bara tio minuter från stridsskada till omhändertagande av sjukvårdsgrupp, kan rent praktiskt under ett stridsförlopp komma att innebära en mer riskfylld miljö för den obehäpnade personalen.

Men Per Spjuth som är ansvarig för samordningen av

hemvärnssjukvården inom Röda Korset ser inte att det skulle föreligga något hinder för den nya TOS-utbildningen i hemvärnet.

– Jag är positivt inställd till begreppet TOS. Det handlar ju först och främst om den enskilde stridande soldatens taktiska uppträdande. Men som det ser ut i dagens hemvärnsorganisationer så beräknas inte sjukvårdsgrupperna att befinna sig så långt fram som i många andra förband. Från Röda Korsets sida så skulle vi inte heller vara främmande för att se över avtalet med Försvarsmakten om den utbildning vi genomför. Den obehäpnade avtalspersonalen kan också bli en eventuell förhandlingsfråga. Men det får vi ta ställning till om den frågan dyker upp, säger Per Spjuth.

MODERNA KRAV

Sten-Ove Andersson på FömedC önskar också en utökad och klarare samverkan mellan Försvarsmakten och Röda Korset vad gäller sjukvårdspersonalen. Han anser att alla inblandade delvis måste tänka om och säger att det just nu pågår en utredning av all sjukvård inom Försvarsmakten och hemvärnet är en viktig del. Helst skulle han vilja se ett likriktat system.

Han får delvis medhåll av Per Spjuth.

– Vi har inte haft riktigt raka kanaler in i den övriga försvarsmaktens sjukvårdssystem. Det måste nu ske en förändring som svarar mot de moderna krav som ställs, inte minst på sjukvården i hemvärnet. Det är väldigt många gånger som jag ser brister ute på hemvärnsförbanden, inte minst när det kommer till viss obefintlig sjukvårdsmateriel i förråden. Vi måste ha en klarare och enklare dialog, samt

Utbildad av US Army: Sten-Ove Andersson är drivande inom området "Taktiskt omhändertagande av stridsskadad", TOS, i Försvarsmakten.

en tydlig kvalitetssäkring från Försvarsmakten, säger Per Spjuth.

Som ett led i TOS-konceptet så är en ny personlig sjukvårdsmateriel på väg. Soldaten kommer få en egen liten sjukvårdsväska som sitter fast i stridsvästen, materiel som just nu testas fram av FörmedC, är tänkt att bli standard i den personliga utrustningen. De som först kommer utrustas är förband som utlandsstyrkan. Väskan kommer att finnas i en standardversion som kan uppdateras med smärtstillande mediciner och antibiotika vid en "skarp" insats.

LIVRÄDDANDE FÖRBAND ÅTER

Tryckförbandet som alla soldater nu bär i höger benficka, kommer i stället att flyttas till sjukvårdsväskan.

Det förut så tabubelagda avsnörande förbandet har nu åter tagits till hands. Alla soldater kommer att bära med sig två så kallade CAT, Combat Application Tourniquet, som är konstruerad så att soldaten själv kan lägga det inom 30 sekunder.

– Det har visat sig att ett avsnörande förband räddar liv. Den största behandlingsbara dödsorsaken i krig är blödning. Vi måste öva på det här. Amerikanerna har ett ordspråk: "Du kommer strida som du övat", säger Sten-Ove Andersson.

TEXT & FOTO:

RICHARD KJAERGAARD

Utbyte med pepparsprej

Norska hemvärnet har ett långvarigt utbyte med National Guard i Minnesota, USA. När norrmännen flög västerut för 36:e året i rad följde hemvärnsbefälet Henrik Bäck med. Som ensam svensk serverades han "Swedish meatballs" till den första måltiden.

■ Camp Ripley kan ta emot upp till 50 000 soldater för utbildning och öva 7 500 samtidigt. Den norska kontingenten bestod både av ungdomar och ett trettiotal befäl.

– Vi mönstrade på som en vanlig rekryt, jag hade med egen uniform och stridsutrustning men fick ut hjälm och skyddsväst med keramikplattor, berättar Henrik Bäck.

Under de två veckorna på Camp Ripley fick de en kort version av den utbildning soldaterna får innan utlandstjänst. Vapnen man använder är en M4, en uppföljare till M16 samt en 9 mm Beretta, en pistol.

Först sköt de med tryckluft mot en videoduk i en digital hall och övade bland annat magasinbyte.

– Syftet var att lära känna vapnen som var enkla att träffa med. M4 är ett lätt och litet vapen som passar för alla storlekar, amerikanerna var bekanta med våra problem med storleken på Ak 4, säger Henrik Bäck.

Att han trivdes med vapnen märktes på skjutbanan där han klarade kraven för "specialist".

– Jag sköt två magasin och hade 98 procent träff, det var det inte många som hade, säger han.

BRA FYSTRÄNING

De fick även öva handgemäng för att kunna transportera en person utan att ta död på denna. Det bygger på ett grundgrepp där man kontrollerar fången genom ett tag i armen. De lärde sig de första fem stegen av utbildningen.

– Det räcker för oss i svenska hemvärnet för att kunna lösa våra uppgifter. Det är dessutom bra fysträning, säger Henrik Bäck som tycker vi ska införa

Henrik Bäck, längst till höger, med sina norska och amerikanska kollegor i Minnesota.

något liknande här hemma.

De fick även utbildning i hur man söker igenom bilar och visiterar personer med olika religioner. Förutom soldatutbildningen fick de även en taktiskt och strategisk utbildning för chefer. Det skedde i en lokal med mobila datorer. Den som truppförde stod riktad mot en storbildskärm där olika scenarier spelades upp och han eller hon gav order till sina underlydande i ett headset. De underlydande satt framför datorer som gav olika bilder av scenariot. Ett lysande koncept enligt Henrik Bäck.

SMIDIGARE ÖVERGÅNG

På kvällarna åkte de till olika utflyktsmål och åt på lokala restauranger som sponsrade utbytet genom att bjuda på mat. Som ende svensk fick han bland annat sitta bredvid ägaren till Larsson Boat, ett internationellt företag som ägs av en svenskättling. Ägaren anställer soldater från National Guard som varit i utlandstjänst för att underlätta för dem att komma tillbaka till det civila livet.

En oförglömlig upplevelse var att göra det amerikanska pepparsprejprovet – att få pepparsprej sprutat i ögonen. Norrmännen fick inte genomföra det efter-

som det hänt en olycka med pepparsprej i Norge.

– Det var en upplevelse jag inte vill återuppleva. Jag förstår varför de som får använda sprejen utsätts för det själva först, man ger sig direkt, säger Henrik Bäck.

På kvällen skulle han dessutom på ett cocktailparty med höga militärer, när han förklarade varför han såg bakfull ut med rödsprängda ögon så skrattade de eftersom alla provat på det själva.

SMÄLLAR OCH SPRUT

Det avslutande momentet var att rensa ett hus med skarp ammunition. När ammunitionen till M4:an var slut växlade de till pistol.

– Vi fick torröva några gånger så vi kände oss säkra, när det smäller och sprutar delar känner man att det är allvar på ett annat sätt.

Två veckors tuff amerikansk militärutbildning är något han rekommenderar till andra hemvärnsbefäl.

– Utbytet är väl genomfört och välplanerat, det var fantastiskt. Norrmännen tyckte det var oerhört kul och vi trivdes bra ihop, sammanfattar han resan.

THERESE ÅKERSTEDT

Lyckad premiäromgång av HV-skallet

Örebro- och Värmlandsgruppen har på uppdrag av rikshemvärnschefen genomfört en nationell utbildningskontroll för hemvärnsomgång med hundekipage i Villingsberg. Kontrollen som går under namnet HV-skallet genomfördes för första gången och med mycket goda resultat.

■ Det var en omfattande geografisk spridning på de 20 patruller som kom till start med deltagare från Norrbottensgruppen till Skånska gruppen. Trots att landets samtliga 22 utbildningsgrupper blivit inbjudna att delta var det inte fler än 9 utbildningsgrupper som kom till start efter ett par sena återbud.

Syftet med den nationella utbildningskontrollen är att motivera hundekipage och hvgrupper att samöva mer för att kunna lösa större uppgifter inom ramen för hemvärnsplutonens område. Varje patrull omfattas av fyra hemvärnssoldater och ett hundekipage med hund och hundförare.

Målsättningen är att prestera ett så bra resultat som möjligt på de fem utbildningsstationerna som kontrollen omfattar:

- Genomsök av område
- Bevakning
- Patrullering i bebyggelse och kontroll av byggnad
- Vind och ljudmarkering
- Patrull framryckning
- Spårupptag

Under helgen genomfördes de fem stationsmomenten på

Hundpatrullen från Värmlands insatspluton presterade bäst.

två täter och omgångarna hade 45 minuter per station till sitt förfogande för att lösa uppgifterna efter bästa förmåga. Det var små detaljer som skiljde mellan de deltagande grupperna i landet. Alla patruller presterade bra resultat och var mycket motiverade.

DUKTIGA HUNDAR

De som gjorde bäst ifrån sig och som ansågs ligga längst fram i utvecklingen tilldelades

Rikshemvärnschefens vandringsspris "Rikshemvärnschefens utbildningskontroll av hemvärnsomgång med hundekipage". Den fina utmärkelsen överlämnades av Andreas Tydén, Rikshemvärnschefens representant, till Värmlands insatskompani från Örebro-Värmlandsgruppen. Överlag var det oerhört jämn nivå på grupperna. Och de tre grupper som presterade bäst efter Värmlands insatskompani bedömdes ha exakt samma utbildningsståndpunkt. Så för att skilja de patrullerna åt var den avgörande faktorn hundekipagets utbildningsståndpunkt och förmåga.

FICK BERÖM

Avslutningsceremonin ramades in av stämningsfull underhållning från Värmlands hemvärnsmusikkår som bland annat bjöd på Hemvärnets marsch och den Svenska nationalsången. Andreas Tydén som besökte de olika utbildningsstationerna

HV-SKALLET

De som presterade bäst på Hv-skallets premiäromgång var följande grupper i turordning, efter bedömning i deras aktuella utbildningsståndpunkt:

- Örebro-Värmlandsgruppen med gruppchef Hansson.
- Örebro-Värmlandsgruppen med gruppchef Blomberg.
- Skaraborgsgruppen med gruppchef Vauhkonen.
- Dalregementsgruppen med gruppchef Sandström.

var mycket tillfreds med vad han upplevt under helgen.

– Det var mycket roligt och intressant att följa den här utbildningskontrollen på plats. Jag är mycket imponerad av genomförandet och av instruktörerna som har gjort ett fantastiskt arbete och fått allt att fungera på bästa sätt, kommenterar Tydén och fortsätter.

– Det är verkligen roligt att se hur duktiga alla grupper är och hur bra de löser uppgifterna. Med denna succé av premiäromgången finns det ingenting som talar för att denna utbildningskontroll inte kommer att genomföras igen nästa år och med stor sannolikhet här i Villingsberg.

NÖJD ARRANGÖR

Örebro- och Värmlandsgruppen är mycket nöjd med hur utbildningskontroll utvecklats men givetvis är vi lyhörda på eventuella förbättringsmöjligheter. Och vi ser med tillförsikt fram emot att åter stå som arrangör för denna utbildningskontroll nästa år. Och då hoppas vi att fler utbildningsgrupper tackar ja till inbjudan och vi får nyttja vår kapacitet på att ta hand om upp till 60 hemvärnsomgångar med hund.

För utförligare rapportering om Hv-skallet, besök Örebro-Värmlandsgruppens hemsida ovg.hemvarnet.se

MARIE WILHELMSSON
INFORMATIONANSVARIG
ÖREBRO-VÄRMLANDSGRUPPEN

Soldater från Skaraborgsgruppen genomför kontroll av byggnad.

Pricksäkra norrlänningar på SM

■ Norrbottens hemvärnsskyttar, och då i synnerhet Haparanda och Övertorneå kompaniers, kunde glädja sig ordentligt när de var nere i Karlsborg på SM för AK 4. I den individuella tävlingen rensade man och tog hand om lagerkransen i såväl fältskytte som banskytte. I fältskyttet tog man hand om såväl första platsen, genom Håkan Kunto, som tredje platsen, genom Stefan Sundelin, och dagen efter triumferade Stefan Sundelin genom att vinna banskjutningen med Leif Ögren, från Västerbottensgruppen, på andra plats.

Vädret under fältskyttet var blandat med byig vind som ställde till det på längre avstånd. Dagen avslutades med prisutdelning och en ordentlig grillfest. Mia och Sophie från fältartisterna underhöll med ett omväxlande program.

INGEN DRÖM

Den lagerkransade Håkan Kunto, från Haparanda, som sköt 53 av 54 möjliga träffar, sade dagen efter att det var tur att segerkransen hängde på sänggaveln när han vaknade så

Anders Cronstierna, Håkan Kunto och Stefan Sundelin.

han var säker på att det inte var en dröm utan att det verkligen var han som segrat.

I banskjutningen gick det dock inte lika bra för Håkan Kunto. Den i fältskytningen tredjeplacerade Stefan Sundelin, från Övertorneå, låg på tredje plats även i banskyttet efter grundomgången med 186 av 200 möjliga poäng, två poäng efter Leif Ögren från Västerbotten, och en poäng efter Karin Toftén, från Visby. I finalskjutningen lyckades Stefan Sundelin ta 137 av 150 möjliga poäng medan Leif Ögren "endast" prickade in 134 och hamnade en poäng efter när man summerade de båda skjutomgångarna. Banskyttet genomfördes i ett

mycket bra skjutväder med lätta moln och lite vind.

Det var med blandade känslor första skjutgruppen gick ut på fältskyttet. Det hade regnat under natten och molnen hängde tunga, när de därtill fick några korta skurar över sig så blev det inte bästa skjuthumör. Den byiga vinden, som rädde hela dagen, ställde till det på de längre avstånden.

I det närmaste 200 skyttar deltog. Avståndsbedömningen sattes på svåra prov då Kråks skjutfält är relativt öppet och flackt med sluttning ner mot Vättern. Knepen var många för att bedöma avståndet men de påpassliga spanade, i de fall man fick möjlighet, på föregående skjutlag när dessa gick

fram för markering. Hur många steg var det fram till tavlorna? Detta var eliminerat på det längsta skjutavståndet där skyttarna fick biltransport fram till målplatsen. Men visst kändes det uppmuntrande för en skytt i ett av de sista skjutlagen att höra skjutledaren på andra stationen säga "gratulerar, du är den tredje i dag som skjutit fullt här". Dock fortsatte inte lyckan hela vägen för skytten, en hedrande placering var ju inte fy skam ändå.

Vid prisutdelningen uttalade rikshemvärnsschefen sin belåtenhet med resultaten och påpekade att hemvärdet inte lider brist på ammunition, det ska man ta vara på och se till att hålla uppe skjutförmågan.

Det varierade kraftigt hur mycket man skjutit tidigare under året. Det fanns de som skjutit 60 skott medan andra skjutit uppemot 4 000 skott. Till viss del avspeglades detta i resultatlistan, men det fanns de som skjutit få skott tidigare under året och ändå fick bra placeringar.

TEXT & FOTO:
ROLF LARSSON

Chans till skjutträning!

■ Tillfällena för att öva skytte har minskat under årens lopp. Nu finns en chans för dig som har lägst fänriks grad att delta i Officerarnes Målskjutningsförbund (OMF). Föreningen som är anslutet till en frivilligorganisation, finns i Stockholm och bedriver skytte främst med Försvarsmaktens eldhandvapen. Utöver ren träning så bedrivs

även prisskjutningar och tävlingar. Medlemskapet kostar 150 kronor per år, en avgift tillkommer för varje skjutstillfälle. OMF står för utlåning av vapen. För mer information, kontakta föreningsfunktionärerna: Göran Andersson: goran.andersson@hotmail.com Björn Cronlund: bjorn.cronlund@hotmail.com

Blöt färd från Blekinge

■ För soldaterna i en av de tre stridsbåtarna som var på väg från Blekinge till insatsövningen på Gotland blev resan mer spännande än väntat. En våg sköljde över båten och tryckte in rutorna i styrhytten så att

vattnet forsade in. Trots att de blev ordentligt blöta kunde de pumpa ut vattnet och fortsätta för egen maskin.

Vid olyckstillfället var det inte grov sjö och Försvarsmakten ska nu utreda händelsen. TA

Hård kritik mot övning

■ Under övningar i Halmstad fick hemvärdet i uppgift att skydda rådhuset som i övningsmomentet förklarats som skyddsobjekt.

En grupp demonstrerar utanför och några aktörer som försöker ta sig in på objektet med våld och omhändertas av hemvärnssoldater och överlämnas till polis.

Vid ingripandet användes inte mer våld än nödvändigt och inga skott avlossades.

I Hallandsposten beskrivs dock hemvärdets ingripande som "vidrigt" och att agerandet "bara hörde hemma i militärdiktaturer" av Mikael Sörensen, ordförande i Sveriges beredskapspolisförening.

Hemvärdet har enligt honom inga befogenheter för sitt agerande. Han anser även att det för tankarna till händelserna i Ådalen 1931 då fem arbetare dödades av militär.

Försvarsmakten har bemött anklagelserna i ett pressmeddelande där de poängterar att "uppgiften löstes inom ramen för skyddslagen och nödvärnsrätten, inte inom ramen för lagen om Försvarsmaktens stöd till polisen vid terrorbekämpning. Hemvärdet bedriver inga övningar med denna lag som stöd."

Något ingripande mot demonstranter eller terrorister rörde det sig inte om.

TA

De arbetar för nästa råd

Personalen i hemvärnet blir allt yngre. Och det blir även ledamöterna i rikshemvärnsrådet om valberedningens förslag antas på rikshemvärnsstinget. Medelåldern på ledamöterna kryper under 50 år vilket är sex år lägre än nuvarande råd.

Valberedningen är i stora delar samma som inför tingen 2007 och har representanter från norr till söder. Deltagarna är fr v: Roland Treding, Per Johansson, Görgen Lundgren, Jerker Åblad och Lars Olsson. Centrala Musikrådet som företrädare hemvärnsmusikerna utser själva en av de 13 ledamöterna.

■ – Vi har valt ut de mest lämpade, vi har tagit hänsyn till geografisk spridning men det har inte varit prioriterat. Vi har tänkt på ålderstrukturen men i vissa fall har kunskap gått före. En mix av åldrar är lämpligt och det ska inte bara vara gamla gubbar, säger Görgen Lundgren som suttit i valberedningen.

Av de tolv förslagen på nya ledamöter sitter fem i det nuvarande rådet, totalt får man sitta max två perioder om två år vardera. Bland ersättarna är tio stycken nyval. Det är lättare för nyvalda att komma in i arbetet om några av de tidigare sitter kvar och man slipper en lång uppstartsperiod.

Även om många av de föreslagna ledamöterna är eller har varit bataljonchefer så kommer kompanicheferna starkt. Två av de ordinarie och tre av ersättarna är kvinnor, vilket gör att andelen kvinnor i rådet i stora drag motsvarar andelen kvinnor

i hemvärnet som är cirka 15 procent.

För att kunna välja ut bra kandidater gäller det att råden ute i landet gör sitt jobb. Desto större underlag valberedningen har att jobba med, desto lättare är det att få ett bra råd.

– Vi har börjat få större förståelse ute i landet för de demokratiska principerna, säger Görgen Lundgren.

Rikshemvärnsrådet arbetar med övergripande medinflytan- defrågor rörande bland annat organisation, verksamhet och utveckling av hemvärnet. Dessutom arbetar rådet på uppdrag av rikshemvärnsstinget eller med frågor som initierats av andra medinflytandeorgan.

– Det är svårt att ge en arbetsbeskrivning men mycket rör sig om vanlig förenings- verksamhet, man deltar även i olika arbetsgrupper, säger Görgen Lundgren.

TEXT & FOTO:

THERESE ÅKERSTEDT

FÖRSLAG TILL ORDINARIE LEDAMÖTER:

ANDERS GUSTAFSSON, Skånska gruppen, 60 år, stf BatC. **CIVILT:** Tullinspektör.

MILITÄRT: GU P7, Batchefsutbildning, insatskompletningsutbildning, skjutledare, CBRN. Deltagit i Hv-ting och rikshemvärnssting.

VIKTIGA FRÅGOR: Rekrytering av personal som finns inom armén genom att sälja vårt varumärke till soldaterna. Vi måste även kunna utbilda själv typ GK-hemvärn inom förbandet. Bättre fordon och samma personliga utrustning åt alla soldater.

INGRID ALMGÅRD, Hallandsgruppen, 43 år, terrängbilsförare. **CIVILT:** Bevakningsföretag.

MILITÄRT: Bilkåren sedan 2000, transportgruppchefsutbildning, rekryteringsutbildning etc. I rikshemvärnsrådets arbetsgrupp AG Framtid.

VIKTIGA FRÅGOR: Ett aktivt hemvärn som uppfattas positivt av den breda allmänheten. Enhetlig studiegång gällande ledarskapsutbildningar för olika avtalsorganisationer.

TOMAS ANDERSSON, Skaraborgsgruppen, 39 år, stf kompC. **CIVILT:** Ledare

på en produktionsavdelning på Volvo powertrain.

MILITÄRT: GU A9 Chef pjäsgrupp. Pluton- och kompanichefsutbildningar på HvSS etc. Har varit mitt kompanis representant i olika råd genom åren.

VIKTIGA FRÅGOR: Ett nyare hemvärn både materialmässigt, men också tankemässigt. Rekrytering och engagemang på alla nivåer.

ÅKE JUHLIN, KRAG, 61 år, stribefäl. **CIVILT:** Lärare matematik, fysik.

MILITÄRT: GU P4/PS.

Hv sedan 1991. Chefskurser i Hv. Ledamot Hv-rådet KRAG. Redaktör infobladet Kronobergs läns Hv-förbund.

VIKTIGA FRÅGOR: Ersättning, övningsdeltagande, nyrekrytering, återtagande av förlorade skjutbanor.

JAN ANDERSSON, Elfsborgsgruppen, 44 år, stabsbefäl. **CIVILT:** Projektering och

försäljning av belysning i butiks- miljöer.

MILITÄRT: GU pvsold I 15, utbildningar tom batC på HvSS. Kvm, grupp- och batC i hv. Delegat rikshemvärnsstinget 2005, 2007.

VIKTIGA FRÅGOR: Rekrytering och personalför- sörjning är hemvärnets i särklass största utmaning. Förbättra kopplingen mellan värnplik-utlands- tjänst-hemvärnet samt chefs- och ledarskaps-utveckling.

STEFAN HAMMARBÄCK, Sörmlandsgruppen, 40 år, stabsbefäl. **CIVILT:** Äger företag i bygg-

branschen

MILITÄRT: GU Livgardet, kadettskola. Pluton-, komp- och batC i hv.

Vice ordförande i hv-rådet. Kassör rikshemvärnsrådet.

VIKTIGA FRÅGOR: Rekryteringen är A och O för hemvärnets existens. Få med alla i medinflytandet!

THOMAS WIDLUND, Livgardesgruppen, 61 år, stabsbefäl.
CIVILT: Pensionär. Fd gymnastikdirektör och landslagstränare för det manliga junior- och seniorlandslaget i gymnastik.
MILITÄRT: GU Svea Livgarde. Kurser vid HvSS. Fd batC. Ledamot i kompani- bataljons- och hemvärnsråd. Ledamot av Rikshemvärnsrådet och VU sedan 2007 samt 2:e vice ordförande.
VIKTIGA FRÅGOR: Hemvärnets framtidsfrågor.

JOAKIM SANDVOLD, Fältjägargruppen, 48 år, stf batC
CIVILT: IT-tekniker/ingenjör. IT-chef Härjedalens kommun.
MILITÄRT: Plutonsofficersaspirant S1. Hvss utbildningar i ledarskap, stabstjänst och högre befattningar. Kompaniråd, batråd, vice ordf Hvråd, ombud rikshvting 2007.
VIKTIGA FRÅGOR: Personalförsörjning och rekrytering, medinflytande, ledarskap chefsutveckling, personalutveckling och utbildning.

JOHAN BENGTSSON, Örebro- och Värmlandsgruppen, 41 år, stf kompC.
CIVILT: Driftingenjör och entreprenör.
MILITÄRT: GU I 2, Hv sedan 1983, KompC-utbildning. Engagerad i Försvarsutbildarna, ungdomsledare.
VIKTIGA FRÅGOR: Framtidens HV, Rätt verksamhet i utbildningsgrupperna, administrativa trögheter inom HV.

LEIF B SÖDERSTRÖM, Gotlandsgruppen, 66, kompC.
CIVILT: Byråinspektör inom miljöförvaltning.
MILITÄRT: GB, Pluton- och kompC utbildningar på HvSS etc.

Deltagit vid rikshemvärnsrådet 2007. Deltagit som ersättare vid vice ordf. konferens.
VIKTIGA FRÅGOR: Rekryteringsfrågor, ett starkt försvar över hela landet, utveckla det marina hemvärnets. Utrustningsfrågor. Bas-hemvärnets får inte bli ett B-lag.

CHARLOTTA ÖGREN, Västerbottensgruppen, 32 år, stab/tross troppchef.
CIVILT: Kock.
MILITÄRT: vpl vid I19 i boden Har tjänstgjort 13 år i hemvärnets. Kassör i kompanirådet, ledamot i bataljonsrådet och i rikshemvärnsrådet.
VIKTIGA FRÅGOR: Vi behöver en ökad jämställdhet i och mellan förbanden, det måste ske ett arbete för att vi, och våra utbildningar, ska ses som lika mycket värda som resten av FM.

LENNART ANDERSSON, Lapplandsjägargruppen, 65 år, kompC.
CIVILT: Tidigare verkstadschef mekanisk industri. Pensionär 2007.
MILITÄRT: Underbef. FN-tjänst Cypern. Ordf. kompaniråd, bat.råd, ombud rikshvting, ersättare i rikshemvärnsrådet.
VIKTIGA FRÅGOR: Personalförsörjning. Ungdomsrekrytering/utbildning. Lika utrustning för alla.

NOMINERADE AV CENTRALA MUSIKRÅDET: Ingemar Badman och Jan-Olof Svensson.

ERSÄTTARE:

STAFFAN HÅKANSSON, Blekingegruppen, 58 år, kompC.
CIVILT: Fd yoff, pensionär 2006.
MILITÄRT: Fd yoff kaptens grad, tjänstgjort som markförsvarsofficer, rekryteringsofficer samt utbildat vpl i markförsvar. Som officer arbetade jag förläpande med medinflytande i den dagliga tjänsten.
VIKTIGA FRÅGOR: Rekrytering och förmåner.

MARIA ROSQVIST, Norra Smålandsgruppen, 30 år, Stab/tross troppC.
CIVILT: Pedagog inom särskolan. Högstadiet.
MILITÄRT: Militär utbildning och tjänstgöring. TFU-g, ledarskapskurser. Stabstjänst. HvgrpCkurs. 3 Vikingövningar. Ersättare i Rikshvrad. Överstyrelsen inom Svenska Lottakären.
VIKTIGA FRÅGOR: Större samverkan mellan friv.org och Hv. Vi rekryterar mot samma mål! Validering av kompetens.

CARINA BLOMQVIST, 48 år, Bohusdalgruppen, bataljonspastor.
CIVILT: Diakon.
MILITÄRT: Ledamot i Bataljonsrådet och kompanirådet.
VIKTIGA FRÅGOR: Stöd till samhället i kris och katastrofsituationer. Medlemsvård och rekrytering av HV-soldater.

MIKAEL ÅKESSON, Skånska gruppen, 39 år, kompC.
CIVILT: Egen företagare, IT-konsult, Systemutredning, implementation.
MILITÄRT: KB P 7, Utvecklande ledarskap, Skjutinstruktör, ungdomsledare. KompC i hv. Kompani och Batråd.
VIKTIGA FRÅGOR: Profilerings - Modernt förband med kvalificerade uppgifter, rekrytering. Kvalificerad utbildning och givande övningar som motiverar och behåller soldater/chefer.

CARINA JOHANSSON, Norra Smålandsgruppen, 38 år, underrättelsebefäl.
CIVILT: Montör hos Fagerhults Belysning.
MILITÄRT: Stabs- och undkurs-er, UGL, batC-kurs, personal- och krishanteringskurs, bataljons- och samövningar på S2, UndS, VIKING 08, LTÖ. Norrbottensbrigaden 08, Cjse 09.
VIKTIGA FRÅGOR: Stabsorganisationen, hemvärns- gemensamma övningar, Hv förbandens utveckling till moderna vältrimmade förband.
HENRIK BÄCK, Gävleborgsgruppen, 36 år, kompC.
CIVILT: Lagerchef VVS-branschen.

MILITÄRT: KB utbildad span I 5, KS02 och KS04, grpC, plutC, stab/tross troppC, stf kompC i hv. Kompaniråd, bataljonsråd.
VIKTIGA FRÅGOR: Rekrytering och förbandsutveckling, framtida uppgifter.

GLENN LINGMAN, Upplands- och Västmanlandsgruppen, 58 år, kompC.
CIVILT: Köksmästare.
MILITÄRT: Officer i 35 år. Dalregementet, I 14, Swedint. Västmanlandsgr, Fo staben Strängnäs, Led R.
VIKTIGA FRÅGOR: Organisation, materiel, stridsteknik.

ANDERS SVENSON, Dalregementsgruppen, 49 år, stf kompC.
CIVILT: Säkerhetshandläggare vid Banverkets Samhällssäkerhetssektion.
MILITÄRT: GU vid K3, verksam vid driftvärnet. Förbandschef Halmstad. Instruktör vid GSU i Falun 2007. Samverkansofficer EB07, Examinatorsutb. vid UndSäkC. Driftvärns ledamot vid Rikshemvärnstinget. Vice ordförande Hemvärnsråd.
VIKTIGA FRÅGOR: En Försvarsmakt med synkroniserade system för personalförsörjning och ersättningar. Höjda krav på utbildning, förmåga och lämplighet för hemvärnsbefäl.

HÅKAN WALLDÉN, Livgrenadjärgruppen, 58 år, stf kompC.
CIVILT: Agronom på Lantmännen, spannmålschef och affärsutvecklingschef
MILITÄRT: Reservofficersexamen, kapten i Kustartilleriet/Amfibiekåren. Stf kompC i hv. Kompaniråd, bataljonsråd, vice ordförande hemvärnsråd. Delegat rikshemvärnsting och hemvärnsting.
VIKTIGA FRÅGOR: Utveckla grundutbildning, ungdomsverksamhet och rekrytering. Förbättra förutsättningarna för Organisationsutveckling, Ledarskap och Medinflytande som bör gå "hand i hand".

FORTS. PÅ NÄSTA SIDA

► FORTS.
FÖRSLAG
PÅ ORDINARIE
LEDAMÖTER

INGVAR NORDQVIST,

Södertörnsgruppen, 42 år,
kompC.

CIVILT: Arbetar som skade-
inspektör på Trygg-Hansa.

MILITÄRT: Jägargruppchef K4.
Div utbildningar på HVSS,
FBU och KaI/AmfI. GruppC,
plutC och kompC i hv.
Rikshvrådet ordinarie ledamot
2006–2005, ersättare
2008–2009.

VIKTIGA FRÅGOR: Hemvärn
med marinauppgifter.
Utveckling och framtid.
Materielfrågor.
Personalförsörjning.

CHRISTIAN NORDENSSON,

Västernorrlandsgruppen, 37 år,
plutC.

CIVILT: Personalkonsulent
Sundsvalls kommun.

Chefsstöd åt kommunens
chefer i personalfrågor.

MILITÄRT: GU sjöbevak-
are/radarman flottan.
Personalvårdschef FS11,
Vaktgruppchef IKS01 och
IKS02, Internationell korvett-
styrka SWENARAP.
Diverse ledarskapsutbildningar,
befattningsutbildningar.
Aktiv Försvarsutbildarna.
ordförande Försvarets
personaltjänstförbund
VIKTIGA FRÅGOR:
Ledarskapsutveckling.
Utveckla utbildningsmetodik.

PER SÖDERBERG, Norrbottens-
gruppen, 53 år, kompC.

CIVILT: Gymnasieingenjör,
Maskin Produktionschef vid
Lulekraft AB.

MILITÄRT: GrggruppC I 19,
förbandschef Kraftvärnet.
Stribef, KompC. Flertalet kurser
vid HvSS och Försvarsutbildarna.
Representant rikshemvärnstinget.

VIKTIGA FRÅGOR: Bättre och
mer motiverad rekryteringsbas
och bättre verktyg för rekrytering.
Chefsutvecklingsprogram på flera
nivåer. Angeläget med värde-
grundarbete som är gemensamt
för hela Hv.
Ökad synlighet i media.

Materielfrågor engagerar

Årets skörd av motioner till rikshemvärnstinget blev inte riktigt så stor
som 2007 då man fick in över 70 motioner.

■ – Det är något färre motion-
er än förra tinget men de håller
överlag bättre kvalitet, de är
bättre skrivna och mer relevan-
ta. Det ämne som överlag har
flest motioner är materiel och
utrustning som har mer än
dubbelt så många som de andra.
Materielförnyelse är uppenbar-
ligen något som ligger hem-
värnssoldaterna varmt om hjärt-
at, säger hemvärnsombuds-
mannen Mats Jonsson.

Här tar vi upp några av de
motioner som lagts fram in-
delade efter rubrik:

• ERSÄTTNINGAR

Eftersom ett reformerat ersätt-
ningssystem håller på att ut-
arbetas kommer många av ersättningsmotionerna förhopp-
ningsvis att bli åtgärdade i och
med detta. Tre motioner pläder-
ade för full ersättning för för-
lorad arbetsinkomst, övriga
handlade om att soldaterna ska
få minst 5000 kronor för full-
gjorda avtal samt höjd ersätt-
ning för instruktörer respektive
ungdomsledare. Sistnämnda
motion skickades in även 2007.

• REKRYTERING

Piteå Älvdals hemvärnsbataljon
efterlyser rekryteringsmaterial
för lokala rekryteringsinsatser.
Örnsköldsviks hemvärnskomp-
ani vill att en officiell hemvärns-
låt spelas in av en känd artist
eller grupp för att ”väcka ny-
fikenhet hos den yngre generat-
ionen om vad hemvärdet är och
dess möjligheter”.

En motion talar för en ”Face
Shield”, en ansiktsmask som
läggs över den medvetslöse vid
mun-mot-mun metoden.

Dessutom förordas att regle-
menten ska vara mer tillgäng-
liga för att utbildningen över
hela landet ska bli så likriktad
som möjligt och att det nu-
varande frågeschema vid ny-
rekrytering ska omarbetas efter-
som vissa av frågorna inte är
”relevanta”.

En av motionärerna vill att
snöskor ska ingå i vinterutrust-
ningen, på bilden hemvärns-
soldater i Östersund.

FOTO: OLOF SJÖDIN

• MEDINFLYTANDE

Hallandsgruppens hemvärnsråd
vill att ”Ett nytt effektivt sys-
tem med fasta handläggnings-
tider och rutiner för handlägg-
ning av tekniska förslag bör
utarbetas och införas”. De
menar att förslag på ny materiel
tappas bort eller hinner bli
inaktuella. Från Skåne kommer
idén att man ska publicera en
enkel folder med lättförståelig
information om medinflytandet
som kan delas ut till all person-
al. I Östergötland tycker man
att FFS 2007:3 bör förtydligas
och kompletteras om bland
annat vem som är ordförande
i batstabsrådet och plutoner-
nas/insatsplutonernas roll i
medinflytandet. En av motion-
erna vill avskaffa den övre
åldersgränsen för hemvärns-
soldater.

• ORGANISATION

Vildmannabataljonen vill införa
befattningen plutonssjukvårdare
för att få bättre tillgång till sjuk-
vård med hänsyn till de stora
avstånd som en sjukvårdsgrupp
per bataljon ska täcka. En stf
kvartermästare föreslås på kom-

panierna för att bland annat
underlätta rekryteringen till en
post med tung arbetsbörda, då
får man dessutom en ersättare.
Två motioner från Stockholm
behandlar samma ämne – näm-
ligen införandet av en pack-
grupp så att underhållstjänsten
fungerar även vid omgrupper-
ingar. Av säkerhetsskäl vill man
öka antalet fordonsförare till
kompanierna i Uppland/Väst-
manland och ledningsplutonen
så det är två förare per fordon.

Bohus Insatskompani vill att
all personal i insats ska ha
samma avtalstid så man kan öva
alla tillsammans, en liknande
motion förekommer även under
rubriken utbildning.

När det gäller frivilligperson-
alen talar en motion för att frivilligpersonalen ska teckna avtal
direkt med hemvärdet så det
inte råder några tveksamheter
om vem som är deras huvud-
man. Dessutom bör hemvärns-
soldater som är rätt utbildade
och har en avtalsbefattning
kunna krigsplaceras på den.
Norra smålandsgruppens hem-
värnsråd vill att utbildnings-
grupperna ska vara samlokali-
serade med ett förband/utbild-
ningsplattform för att kunna
fungera som en effektiv stöd-
organisation.

• PERSONAL

En personal- och drogpolicy
föreslås tas fram för hemvärns-
personal i en mer lättillgänglig
version än Försvarsmaktens
värdegrund. Ett råd vill ändra
regelverket så det blir möjligt
för hemvärnssoldater att tillgo-
döräknas sig civila kompetens-
er/behörigheter.

Grader och gradbeteckningar
får som vanligt många motioner
och de tar upp följande:

- Hemvärnsmusiker som slutar
sin högre befattning bör ha rätt
att behålla sin grad som man
uppnått via utbildning och inte
åter bli menig.
- Rätt att bära det truppslag

där militär grundutbildning genomförts, på vänster bröstficka på vapenrock, jacka m/87 A.

- Tjänstetecken för godkänd skyddsvaktsutbildning bör kunna markeras med ett "ett övrigt tjänstetecken" och tecknet kan gärna kombineras med en färgkod så att det tydligt framgår när behörigheten gäller.

- Förbandschefens truppslagsmärke i kragspiegeln på hemvärnets uniform. "Framst för de yngre soldaterna verkar Hemvärnets "H" stå för "utan förskap" på förbandet, och kan upplevas som något negativt."

- Hemvärnets årsmärke bärs mitt på någon av bröstfickorna på uniform m/87 och inte som nu ovanför vänstra ficklocket tillsammans med övriga utmärkelser.

• UTBILDNING

En motion vill att den av Försvarsmakten "beordrad" verksamhet skall ge avtalstid precis som tidigare och att hemvärns-handboken nuvarande bestämmelser fortsätter att gälla. En liknande motion vill att hemvärnssoldaterna bör få fler tillfällen per år att genomföra sitt avtal och en annan att personal som ingår i bataljonens rekryteringsgrupp borde få tillgodoräkna sig sex timmar avtalstid.

Två förslag om kortare utbildning har kommit in. Det innebär en enklare och "rekryteringsbefrämjande" utbildningsform på lokal nivå för personer utan traditionell militär grundutbildning eller som tremånadersutbildningen har för hög instegströskel. Den andra för fram en individanpassad introduktionsutbildning eftersom inte alla har så stort utbildningsbehov.

De sista två handlar om att ta bort kravet på medlemskap i frivillig försvarsorganisation vid genomförande av utbildning organiserad av avtalsorganisation respektive vill likrikta den kontrakterade avtalstiden för samtlig personal som ingår i insatskompaniet.

• MATERIEL

Från norr har det kommit in tre motioner om att anpassa utrustningen till lokala förhållanden, framförallt när det gäller samband och transporter. Flera tar upp den personliga utrustningen. Matrielförsörjningen ska likrikta och bärsäck 2000, stridsäck 2000 och stridsväst måste tilldelas snarast.

Anneli Rhenström står bakom tre motioner rörande hundförarna. Hon anser att hundförare ska kunna välja Ak4B framför Pistol 88C som huvudsaklig beväpning. Motiveringen är att "Hundföraren är soldat i första hand och måste vara användbar även om hunden inte är tillgänglig". Dessutom tycker hon att hundförare inte ska behöva utnyttja sin privata bil och ska få en väska för hundens utrustning.

Även hemvärdet med marina uppgifter vill ha ny utrustning, bland annat att G-båtar tilldelas deras förband. Sjögående personal som är placerad på båtar/fartyg inom hemvärdet bör ha likvärdig personlig skydds- och säkerhetsutrustning som anställda och värnpliktiga, exempelvis sjöstridskängan.

HÄR ÄR FÖRSLAG PÅ ÖVRIG MATERIEL

- Dela ut de gamla kikasikterna av fabrikat Hensold och ta fram ett fäste för dem på Ak4 B.
- Vapenlampa/belysnings-system till Ak 4 B.
- Vapenrem 06.
- Solglasögon till bandvagnsförare.
- Snöskor som vinterutrustning.
- Snöskoter till MC-ordonnanser.
- Hundbur till Tgb 13/minibuss.
- Bildförstärkare GN1.
- Bildförstärkare (goggles) till skyttegrupp.
- Ny Gruppradio.
- Kortare kolvar till Ak 4 B.

THERESE ÅKERSTEDT

Lång väntan på försäkringskassan

■ Han lämnade in sin ansökan till underlag för sjukpenninggrundad inkomst i januari för handläggning till försäkringskassan. Cirka fem månader senare, i juni så fick Sören Karlsson det nya underlaget.

– Jag har en befattning som bataljonskvartermästare vid Roslagens hemvärnsbataljon och gör därför många tjänstgöringsdagar per år i hemvärnet, det kan bli upp till 20 dagar, säger Sören Karlsson.

Anledningen till den nya ansökan var att Sören Karlsson gick upp i lönenivå efter årsskiftet, något som för honom medför en höjd SGI. Under de cirka fem månader som gått har han fått ersättning efter den gamla bedömningen som gjordes under 2008, mellan skillnaden mellan 2008 och 2009 års nivåer kommer han inte att få utbetalt retroaktivt.

– Det handlar om en mindre

summa på varje tjänstgöringsdag som jag hittills i år har gjort i hemvärdet, men det jag mest reagerar över är den långa handläggningstiden. Tidigare år har det gått snabbt att få sin SGI bedömd, säger Sören Karlsson.

På försäkringskassan har man inget konkret svar på varför det tagit så lång tid med Sören Karlssons fall.

– Nej, det enda vi kommit fram till är att den mänskliga faktorn spelat oss ett spratt. Ansökan kom bort och lades i fel fack i väntan på utredning på kontoret i Norrtälje. Försäkringskassan ber om ursäkt för det inträffade och vi utreder just nu fallet, säger Inger Landberg på försäkringskassans informationstjänst.

Om Sören Karlsson får ut mellanskillnaden återstår att se.

RICHARD KJAERGAARD

Byter hjul mot band

■ Insatsplutonerna i norra Sverige har bandvagnar som transportmedel. Nu utrustas även en pluton per insatskompani i övriga landet med samma fordon.

– Insatsplutonen ska kunna ta sig fram i terräng där andra fordon inte kan köra. Innan året är slut ska huvuddelen av dessa insatsplutoner ha fått bandvagnar, säger Agne Gustavsson på rikshemvärnsavdelningen.

Innan bandvagnarna levereras måste de dock säkerhetskontrolleras, då man bland annat gör ett antal tester. I Skåne har man redan fått sina bandvagnar och Bilkåren har haft utbildning med förarna.

Varje år håller Bilkåren en central grundkurs för bandvagnsförare. I Härnösand höll Västernorrlandsgruppen en omskolningskurs i september för de som tidigare kört terrängbil.

TA

Omskolningskurs från Terrängbil till Bandvagn 206 i Härnösand. Eleverna kommer från Göteborg i söder till Sundsvall i norr. Från vänster: Eva Wiklund, Anna Karpe, Rose-Marie Gustavsdotter, Anna Anderberg, Kristina Viktorsson, Karin Bergsten (stående på marken), Ingela Halldén, Gith Friberg, Jeanette Nilsson, Eva Nylander (bakdörren framvagn).

FOTO: HANS-ÅKE PETTERSSON VÄSTERNORRLANDSGRUPPEN

Gotland den 11 september. Den Nordiska Stridsgruppen som övar på ön utsätts för mindre våldsytttringar som förstör-else av materiel och demonstrationer, våldet bedöms dock öka i omfattning. Regeringen har beslutat om selektiv hemvärnsberedskap och ett sammansatt insatskompani och en insatspluton från norska hemvärdet är på plats. Uppgifterna är att skydda och bevaka samhällsviktiga skyddsobjekt samt hamnområdet i Visby inför utskeppningen av NBG.

TEXT: THERESE ÅKERSTEDT

FOTO: STAFFAN CLAESSION & THERESE ÅKERSTEDT

DEN ÖSTRA UTPOSTEN

■ **GAMLA P 18:S OMRÅDE PÅ VISBORGSSLÄTT.** Att försvara ett skyddsobjekt från norska insatssoldater är ingen lätt match. Något som insatssoldaterna från Blekinge snart ska bli varse.

En kilometer bort står norrmännen och planerar anfalllet. En mindre del ska stå för en avledande manöver medan huvudstyrkan smyger fram.

– Vi har tagit dem förr, kom ihåg Jämtland-Härjedalen, säger gruppchefen Tommy Fanebust skämtsamt innan norrmännen utgår.

Även om Ak 4:orna bara är laddade med lösplugg så gör Simfire-utrustning striden betydligt mer spännande. För att kunna ta sig ostört fram mot objektet kryper norrmännen de sista hundra meterna. När an-

fallet börjar får norrmännen snabbt två sårade och gruppchefen Tommy Fanebust är en av dem som slås ut. Trots hårt motstånd från svenskarna avancerar de sakta framåt samtidigt som den andra norska gruppen anfaller bakifrån.

När övningen avbryts är det väldigt få överlevande på vare sig den svenska eller norska sidan ...

*Innanför ringmuren.
Soldater från Upplands-
och Västmanlands-
gruppen framrycker
i Visbys gamla
stadskärna.*

När det blir normmännens tur att försvara objektet väljer de en lite annorlunda taktik. I stället för att gruppera ut alla soldater väljer de att vara mer rörliga. Två grupper försvarar var sitt hörn på diagonalen, en patrull cirkulerar runt objektet och ytterligare några man kvarstår vid objektet för att kunna sättas in där striderna blir som hårdast. Svenskarna lyckas nästan

*En norsk insats-
soldat har blivit
skjuten i magen
av svenskarna.*

Soldater ur Bohus Dalgruppen genomsöker värmeverket i Visby ...

ta sig fram till objektet men antalet stridande som återstår är så lågt att övningen avbryts.

TOFTA SKJUTFÄLT. Solen gassar över det långa gula gräset och de fätliga träden i den flacka gotländska terrängen. Plutonen från Bohus Dalgruppen har fått order om att anfalla med skarp ammunition. Men redan innan de når sitt anfällsmål blir fordonskolonnen beskjuten. Medan ksp-skytten i takluckan besvarar elden backar fordonen och trupperna gör avsittning.

Plutonens grupper rycker fram växelvis bekämpar hela tiden nya fiender som dyker upp i terrängen. För att inte skjuta sina egna måste gruppcheferna ha kontroll på skjutgränser och eldförbud. Inte minst med tanke på att de tunga understödsvapnen används.

När eld upphör ljuder är de flesta genomblöta av svett, plutonen har varit inblandade i eldstrider i över en timme.

– Det är bra terräng att öva på plutonsnivå, man har kontroll på hela linjen. Vi är så koncentrerade på strid i bebyggelse att vi behöver öva ute i terrängen för att inte tappa kunskaperna, säger gruppchefen Dejan Petrovic under utvärderingen.

VÄRMEVERKET I VISBY. Mörkret börja sänka sig över medeltidsstaden när plutonen från

Bohus Dalgruppen stannar utanför stängslet. De har fått order om att skydda anläggningen innanför och börjar med att söka igenom den med hund. Det blir ett långdraget arbete för området är fullt av allehanda maskiner, cisterner och tätbevuxna gräsytor.

Den första figuranten är relativt lätt att hitta och med lite övertalning och hjälp avlägsnar han sig från området. Ytterligare en hittas i ett buskage nära stängslet men den sista undgår upptäckt. Trots att soldaterna kontrollerat den container han befinner sig i har de missat att han sitter under en skiva.

RADIO GOTLAND, VISBY. Den norska insatsplutonen har fått order om att genomsöka och skydda området. Flera figuranter finns beredda, några av dem med eldhandvapen. Nicklas Rosén, till vardags värnpliktig på Amf 1 men i dag våldsam figurant, ligger

Figuranten Niklas Rosén, vpl på Amf 1, har blivit skjuten i benet och får bandage och handfängsel av de norska soldaterna.

... och omhändertar en inkräktare.

på marken med ena benet bandagerat och armarna i handfängsel. Två norrmän står bredvid och vaktar.

– Det gick snabbt från att jag började skjuta, de sa åt mig att komma ut med händerna över huvudet. När jag vägrade kom granaten och de gick in i byggnaden och sköt mig. De var duktiga och det har varit grymt kul, säger Nicklas Rosén.

Jon Birkeland som vaktar honom får instruktioner hur han ska göra patron ur på Ak 5:an, även norska hemvärnet använder Ak 4.

– Vi har fyllt dagarna bra och det har varit intressant. Det har varit mycket relevant träning, säger Jon Birkeland som dessutom berömmar maten.

I byggnaden bredvid har en kvinna ramlat och skadat ryggen. Den norska sjukvårdsgruppen väljer att behandla det som ett trauma och hon får en ryggskena innan hon läggs i den norska militärambulansen.

Xerox ger figuranten skäll medan föraren, Christian Björnes, tillkallar förstärkning.

– Vi misstänker att du skadat ryggen för du har ingen puls i benen, är du kall? har du några allergier? säger sjukvårdaren Annkristin Erensen.

Ambulansen transporterar den skadade till akutmottagningen på Visby lasarett där Annkristin Erensen får förklara för en akutsjuksköterska vilka åtgärder hon vidtagit. Sedan utvärderas momentet av den svenska sjukvårdsinstruktören som är läkare. Norrmännen får ett bra betyg, men det påpekas att stridsvästen borde tagits av – eftersom det inte var en skarp skada ville de inte klippa sönder den.

– Det är väldigt bra träning att få den typen av skada, även om det inte var så kritiskt. Vi misstänkte att hon brutit nacke eller rygg, säger Annkristin Erensen innan hon åker vidare till nästa uppdrag.

MARINENS KAJPLATS, VISBY HAMN. Plutonen från Upplands- och Västmanlandsgruppen har framryckt genom den gamla stadens centrala delar och är nu framme vid sitt skyddsobjekt.

– Chefen Foxtrot, utöka skyddsområdet och sök igenom hamnen, därefter ansvarar du för bevakning av hamnområdet och flottans båtar.

Christian Björnes och hunden Xerox börjar söka igenom de lastbilar som står vid kajplatsen.

– Det här är det bästa som finns, allt som människor har hanterat känner han av, han går på kroppsvittringen, säger Christian Björnes medan den ivriga hunden drar i kopplet.

Under den andra lastbilen blir det napp, Xerox går ner på mage och börja skälla. Det är bara för figuranten att krypa ut och avlägsna sig från platsen.

Men allt är inte frid och fröjd. Två personer har olovligen tagit sig ombord på ett av marinens fartyg och en av dem öppnar eld mot soldaterna på kajen.

Efter att gruppchefen samlat styrkorna söker de igenom fartyget och griper figuranterna. Xerox ser till att de inte missar något.

VISBYS INRE HAMN. Soldaterna från Gotlandsgruppen står inte ont anande vid avspärningarna till sitt objekt när höga röster börjar höras några gator bort. Ett tjugo-

tal demonstranter med banderoller kommer allt närmare.

– Inga vapen på våra gator, Sverige ut ur Afghanistan!

Demonstranterna vill framföra sina åsikter till den högste chefen. De trycker sig mot avspärningsbandet vilket tvingar gotlänningarna att backa några steg, men efter det bildar de linje och håller emot, trots att demonstranterna blir både påträngande och aggressiva.

Ett tv-team utsätter dessutom soldaterna för påträngande frågor och återoppar pressfriheten när de vill in på området.

De andra plutonerna skickar förstärkning och det blir en svettig halvtimme innan gotlänningarna får avlösning av den norska larmstyrkan och demonstranterna lämnar platsen.

När plutonerna från fastlandet lämnar ön i morgon kan de se tillbaka på en omväxlande och krävande övning. □

De gotländska insatssoldaterna behåller lugnet trots att de provceras av aggressiva demonstranter.

Med sikte på framtiden: Kursen markerar slutet på en tid som hemvärnsungdomar och är samtidigt början på en ny roll som soldater för Niklas Ohlsson och Simon Larsson och deras övriga kamrater.

Ingen semester på Kosta

– Fi klockan tolv!

En omgång hemvärnssoldater vänder sig snabbt upp mot vänster och bekämpar målet i terrängen. Omgångschefen ger order om blixtlås höger. En lätt klapp på axeln och soldaterna rör sig med eld och rörelse åt det håll de kom ifrån.

TEXT & FOTO: RICHARD KJAERGAARD

■ Grundkurs hemvärnssoldat (GK Hv-sold) genomfördes under sommaren i anslutning till Kosta Skjutfält med Kalmar-Kronobergsgruppen som arrangör. Hemvärnsungdomar som varit aktiva under minst två år får genom kursen chansen att gå vidare och bli hemvärnssoldater vid sina respektive hemmabataljoner.

Det är andra året som kursen genomförs, men än är det inte fastställt om den ska likställas på samma sätt som den direktutbildning på tre månader som testas på några utbildningsgrupper. Utredare för rikshemvärnschefens räkning är Håkan Nordfors på HvSS.

– Det är helt klart för mig att om vi ska fortsätta att köra kursen så måste den föregås av en ordentlig mönstring för att fastställa om personen är lämplig som soldat eller inte. Hemvärnet får en ännu tuffare nöt att knäcka när rekryteringsbehoven ska

fyllas och värnplikten helt avskaffas från och med nästa år. Tanken med det nya systemet är att man ska kunna göra en frivillig soldatutbildning på tre månader. Totalt räknar Forsvarsmakten att genomföra detta med 4000–5000 personer varje år. Hemvärnet är tilldelat 880 soldater ur denna kvot. Flertalet är alltså tänkt som rekryteringsbas åt framtida förband med yrkessoldater, säger Håkan Nordfors.

GEMENSKAP GENOM STRAPATSER

Hemvärnet har ett totalt rekryteringsbehov på cirka 2000 personer per år – det vill säga, om varje soldat som verkar inom hemvärnet stannar och är aktiv i genomsnittligt tolv år.

Luckorna börjar bli oroväckande och det var delvis därför kursen startade som ett försök förra året. Hemvärnsungdomarna har genom sina aktiva år fått kunskaper

som kan omsättas i praktiken och är lätta att bygga på.

Det sprider sig en doft av rödsprit och kokt vatten över förlägningsplatsen. Här och var sitter de blivande hemvärnssoldaterna och lagar sitt middagsmål bestående av de norska ”grönpåsarna”. Solen gassar genom de små tallarna som omgärdar plutonens hemvisst för natten. Maten är välkommen, plutonen har nyss återvänt från en soldatprovslänkande marsch på två mil. För många av de tidigare hemvärnsungdomarna är detta den längsta sträcka de någonsin avverkat till fots.

Vårt bekväma samhälle formar människors vanor. En del av soldaterna har verkligen fått kämpa surt under dagen och ett fåtal har tvingats bryta utbildningen efter snart fyra veckor. Hjärnan vill men kroppen orkar inte. Det är viktigt att alla kommer hela hem, att ta ut sig onödigt mycket kan

kanske innebära en lång tid med besök hos sjukgymnasten. Robin Åberg från Vimmerby tycker dock i likhet med flertalet av sina kamrater att det mesta går att genomföra utan större problem.

– Jag gillar att det är ansträngande. Vi kommer från olika håll i landet. Trots att vi bara har känt varandra i några få veckor så har vi utvecklat en otrolig kamratskap genom den utbildning och strapatserna som vi genomfört hittills, säger Robin Åberg.

Han får medhåll av sin stridsparskamrat Melker Djurstedt som tycker att veckorna på Kosta skjutfält har förändrat hans sinnesläge totalt.

– Jag var lite deppig innan jag åkte hit, kände mig nedstämd överlag. Men nu är allt det där som bortblåst. Här är man helt enkelt en soldat som är en del av en grupp där en uppgift måste lösas. Att få vara ute i skogen och hålla på gillar jag skarpt, det är balsam för själen, säger Melker Djurstedt som nyss fått jobb som skogshuggare på hemmaorten.

FULLMATAT PROGRAM

Kursen är uppdelad i olika utbildningsblock. Stridsutbildning för enskild soldat upp till stridspar. Orientering med karta och kompass, vapentjänst innefattande Ak 4 B, Ksp 58 och handgranat samt enkel sprängtjänst är några av punkterna under utbildningsveckornas totalt 225 timmar. Hade kursledningen fått ytterligare en vecka på sig så hade kursen också innefattat skyddsvaktsutbildning. Detta får nu i stället genomföras vid respektive utbildningsgrupp. Tempot är högt skruvat. Mattias Tunon från Nyköping känner sig något matt i kroppen väl inne på den fjärde veckan och kursens slutövning.

– Jag är inte direkt van vid så här mycket fysik aktivitet. Även om vi inte springer eller marscherar hela tiden så är man ändå i rörelse. Vi bygger förläggning, genomför skarpskjutningar och allt annat som en soldat gör under sin utbildning. Plussar man ihop det så kan det inte mäta sig med hur lite jag brukar röra mig annars. Men jag är glad över att kunna genomföra utbildning här på Kosta skjutfält, säger Mattias Tunon.

OROANDE ÅSKA

Luften känns plötsligt kvalmig och myggen försvinner. Ett par regndroppar kommer ned från skyn. Några soldater flyttar

sig in under träden för att undvika att bli blöta. Åskvädret ligger i luften och vi avbryts av dageleven som beordrar hela plutonen att göra uppsittning på en terrängbil 20.

Förra året drabbades kursen av en uppmärksam olyckshändelse, åskan slog ned i en sluten del på en observationsplats man byggt och skadade flera ungdomar allvarligt. På en av de blivande soldaterna gick blixten igenom kroppen och ut igenom foten. Övningsledningen vill inte återuppleva en liknande händelse så ungdomarna flyttas till Kostaläget för en kort återhämtning under ett säkert tak.

Under kvällen fortsätter förberedelserna för en sista natt i fält som blivande hemvärnssoldater. Postställen, samband, maskeringsnät och materiel ordnas efter att åskvädret åter lagt sig. Plutonen går till en välbehövlig vila. I denna tid av personifiering och individualism så divideras det en hel del när eldpostlistan ska fastställas.

– Jag kan sitta ett dubbelpass i början på kvällen, säger en kamouflagemålad kille längre in i 12-tältet. Dageleven säger att han nog också måste ta några av hundpassen senare under natten, annars blir resten av gänget sura. Efter en kort tvekan, säger killen som nu tagit av sig sin hjälm, att det är väl ok.

På parkeringen vid barackläget i Kosta så gör sig kvällens B-styrka i ordning. Det är instruktörerna Fredrik Strand och Tommy Samuelsson som ska genomföra ett sista eldöverfall mot förlägningsplatsen för

Kurschefen: Löjtnant Cai Wendel är en av initiativtagarna till Grundkurs Hemvärnssoldat.

att höja pulsen lite så att rutinerna under natten med poster följs ordentligt. Väl tillbaka är de nöjda över ungdomarnas agerande.

– Vi har fokuserat på att uppträda enskilt och i stridspar. Dageleven svarade med att avdela en mindre styrka för att göra en omfattning på oss, det var smått imponerande, säger instruktören Tommy Samuelsson som är grundutbildad vid en spaningspluton vid Kustjägarskolan.

GEMENSAMT INITIATIV

Det var för några år sedan som initiativet till kursen togs samtidigt, men på olika håll av Cai Wendel vid Kalmar- och Kronobergsgruppen och Skånska gruppen. Förra året fick man klartecken från rikshemvärnschefen att genomföra GK Hv-soldat på prov. Både Kalmar- och Kronobergsgruppen samt Elfsborgsgruppen organiserar kursen på var sitt håll med lite olika upplägg. På Västkusten har man valt att dela upp kursen med några veckors uppehåll mellan utbildningsveckorna. Nu väntar utvärdering av de båda koncepten. KRA:s ungdomsansvarige Cai Wendel är nöjd med det smäländska resultatet.

– 16 stycken ungdomar blev godkända av totalt 18 soldataspiranter. Det var fysiken som inte höll ända fram på de som fick avbryta. Tidigare förlopp har visat att en mönstring inför utbildningen är nödvändig. Vi skickar dessutom ut information och en anmodan om att eleverna ska börja träna innan de kommer hit. Av de som tog sig igenom kursen i fjol så är nästan alla i dag aktiva vid någon insatspluton. Kursen skulle kunna vara ett komplement till tremånadersutbildningen. På ett naturligt sätt fångar vi direkt upp aktiva hemvärnsungdomar och lotsar in dem i systemet. Men utöver den här utbildningen så är det viktigt att hemmaförbanden också går in och ger den nya soldaten ett mentorskap, genom en eller flera kamrater i den mottagande plutonen och bygger på med ytterligare kunskaper och erfarenheter hos soldaten, säger Cai Wendel. □

Den som är intresserad av ytterligare information om Grundkurs Hemvärnssoldat, kan skicka ett mail till kurschefen Cai Wendel, cai.wendel@mil.se

Emmaboda och Roskilde, festivaler som lockar ungdomar varje sommar. På riksungdomstävlingen är det tävlingen och inte musiken som står i fokus.

Kampvilja på fyra språk

Regnet droppar på tältduken. Inne i tältet vaknar hemvärnsungdomarna en efter en. Det är dags för den 49:e upplagan av riksungdomstävlingen på HvSS.

TEXT: RICHARD KJAERGAARD **FOTO:** ANDERS KÄMPE

■ Det påminner om en rockfestival, om det inte vore för att tälten står i snöräta rader och att det saknas skräp och ölburkar på marken. Ingen är heller full. Deltagarna på denna festivalliknande tillställning är alla ungdomar och tillhör en kategori som mycket väl skulle kunna lockas till festivaler som de i Emmaboda eller Roskilde. Här är det dock inte musiken som står i fokus, även om den finns där i form av en högtalaranläggning. Tävlighet och kamp står på schemat. Och alla bär dessutom grön uniform.

INTERNATIONELL TÄVLING

Årets riksungdomstävling lockade 54 lag från fyra länder. Sverige, Norge, Lettland och Estland gör upp i en landskamp med flera priser. Det mest prestigefyllda är överbefälhavarens vandringspris. Men viktigast för de flesta lagen är att ha kul med andra ungdomar och att delta, göra sitt bästa i totalt 12 grenar. En av deltagarna är

Alexander Saxevall från Övertorneå.

– Mitt lag Lappland Ranger 1 och jag har en stark tro på att komma bland de tio bästa. Vi har tränat en del under våren och sommaren. Vi tror på ett starkt resultat i skjutningen, hemma i Tornedalen föds man näst intill på skjutbanan. De flesta har en far eller mor som sysslar med jakt och det är en naturlig del under uppväxten, säger Alexander Saxevall.

När man går igenom lägergatan så hör man fyra olika språk. För många svenska ungdomar är det första kontakten med personer från andra länders försvarsmakter. Annorlunda uniformer, språk och sätt att göra saker på.

Vaiko Vaher från Estland är en av dem som kommit långväga ifrån för att tävla.

– När vi kom hit igår så fick vi först en god lunch och sedan var det dags att skjuta in vapnen. Det svenska hemvärdet verkar ha en effektiv och kunnig organisation. Stämningen här i lägret är mycket bra och

det är kul att gå runt bland tälten och snacka med lite olika folk, säger Vaiko Vaher som är från Tartu i Estland.

Han tillhör Kaitseliit, det estniska hemvärdet som redan från starten efter att Estland blev självständigt 1991 haft mycket hjälp av och kontakt med den svenska Försvarsmakten. Därför är det också naturligt att även bjuda in estniska hemvärnsungdomar till ungdomstävlingen.

START PÅ LÖRDAGEN

Tävlingarna startade under lördagen. Arrangörer och tävlande lag fick till en början utstå regn, men efter lunch så sken solen igen. Årets överraskningsmoment är en klättervägg där lagmedlemmarna ska samverka för att uppnå högsta möjliga resultat. Johannes Granlund är speciellt inlockad till HvSS som klättrinstruktör under dagarna.

– En gul markering på varje höjdnivå ger tio poäng, totalt har laget 90 sekunder på

sig att klättra i stafett. Det jag har sett hittills är en bra "gå på-anda" hos lagen även om många ungdomar aldrig tidigare klättrat. Väggen är ganska hög, men än har ingen klagat på höjdrädsla, lagen kör bara på, säger Johannes Granlund.

Ett lag står och konfererar och lägger upp taktiken nedanför klätterväggen. Snart gäller det.

– Kom igen!!!, skriker en kille.

Hans kamrat har lite svårt att få in den rätta tekniken i början, men efter en kort stund sitter rörelserna. En annan kamrat är fasthakad i säkerhetslinan. Vid en röd lada står ett lettiskt lag och väntar spánt på sin tur medan de får instruktioner från en av funktionärerna.

I en skogsdunge så finner vi sjukvårdsmomentet. Civila ungdomar från Botkyrka spelar skademärkörer. Här gäller det att tänka till. Allt är inte alltid som det ser ut att vara. Biljana Comic' blir omhändertagen av ett lag som nyss rusat fram från startläget. En av killarna snubblar till i ivern men lyckas parera steget i sista momangen.

RINGER 112

En av markörerna klagar på att hon har ont.

– Hur är det med dig? Hur känns det här? Vad hände egentligen? Gruppchefen Jakob Nilsson gör en sammanställning om läget och låtsas ringa 112. Funktionären Roger Bergström svarar i andra änden. Efter momentet sätter han poäng på genomförandet och ger en snabb genomgång. Skademärkören Biljana Comic' tycker att många av lagen missar en sak i början av momentet.

– Jag är egentligen mer skadad än min kompis, men efter som inte jag gör något större väsen av mig så lägger de mer tid på henne, säger Biljana Comic'.

Vi fortsätter längs en vacker sörmländsk

Tävlingsmoment under dagarna:

- Fältskjutning
- Biathlonskytte
- Avståndsbedömning och avståndsbestämning
- Poängorientering
- Orienteringsstafett
- Precisionskastning
- Terränglöpning med hinder
- Sjukvårdstjänst
- Sambandstjänst
- Målpupptäckt
- Klättervägg

väg som passerar både stora ekar och böljande fält. Ett och annat rådjur kan skimras över den klargula veteåkern, någon kilometer från själva stridsskolan så kommer vi till skjutbanan. I gassande sol genomförs här två olika skjutmoment. Vapnet som används är ett skidskyttevapen, kaliber 22 long. Lag Trollkrogen från Dalarna ligger i den totala ledningen när tävlingen lider mot sitt slut på söndagen.

– Det här är så jäkla bra! Vi har skjutit full pott här under skjutmomentet. Nu ligger vi etta totalt i hela tävlingen, säger Daniel Custerson.

Han och hans lag har blivit lite av profiler under tävlingen, en gammal avdankad rävböa fungerar som maskot och följer laget under alla momenten. Namnet på laget är efter en vägkrog i Gagnef.

– Räven ger oss tur. Vi hade med den förra året också, säger Daniel Custerson.

På frågan om varför just laget från Gagnef är så framgångsrika, så säger alla unisont och lite kaxigt, att konstigt vore ju annars, alla bor ju mitt i skogen i Dalarna, det är karaktärsdanande helt enkelt. Dessutom är det en bra stämning inom avdelningen och ledarna har lyckats att entusiasmera

och motivera folk genom roliga övningar och meningsfulla aktiviteter.

Hack i häl på laget från Gagnef, ligger värmlänningarna från Arvika i Lag Pilgrim 1. Ungdomsledaren Fredrik Håberget från Pilgrims ungdomsavdelning smyger upp från sidan och säger lite tyst efter skjutningen, att hans lag troligen kommer klå dalmasarna under terränglöpningen.

– Det är vår starka gren, många av mina ungdomar friidrottar när de inte är med på våra grejer.

START MED SPÄNNING

På en lerig väg i skogen står ett bord som bemannas av en funktionär. Terränglöpningen med lätta hinder startar här. I den lilla skogsdungen är det gott om knott som biter de tävlande på de bara armarna. Träningskläder gäller för det här momentet. Sträckan går längs sjön Vällingen och en bit upp mot ladan på HvSS.

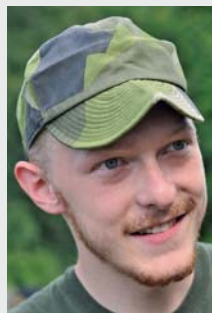
Det klappar i marken, lag Lappland Ranger 2, kommer springande med andan i halsen i bokskogen. 100 meter längre upp i terrängen så hörs höga hejarop. Ett annat lag är på upploppet, det hörs ända hit till början av banan. Entusiasmen är inte att ta miste på.

Lag Pilgrim har förberett sig extra nog för att skapa stämning kring sitt tävlade.

– Först har vi folk med en bandspelare som spelar låten "Breaking the law" i början av upploppet. När vårt lag når målet så drar vi på för fullt med visan "Ack Värmland du sjöna", vi håller hårt på denna tradition och är stolta över att vara värmlänningar, säger ungdomsledaren Fredrik Håberget från Arvika.

Vid målgången står resten av Arvikagänget och inväntar sina kamrater, och där! David Samuelsson dyker upp över slänten tätt följd av sina kamrater. De lägger in

ENKÄT: VAD TYCKER DU OM RIKSUNGDOMSTÄVLINGEN?

MATTIS ERIKSSON, SVERIGE

– Det hela är bra planerat och organiserat. Vi får bra information i högtalarsystemet som står borta vid huvudbyggnaden. Vårt lag satsar inte stenhårt på att vinna, utan vi är främst här för att ha kul och träffa andra hemvärnsungdomar.

THOMAS NIELSEN, NORGE

– Arrangemanget har varit bra. Det som jag gillade mest i dag var orienteringen, en jobbig bana där man fick kämpa mycket, sånt gillar jag!

KRISTINA KUTT, ESTLAND

– Disciplinen är hårdare här än i Estland, det tycker jag är helt rätt. Tävlingen här på HvSS är mycket bra organiserad.

högsta växeln på upploppet. Passerar punkten där låten "Breaking the law" sporrar honom till att ta i ännu mer. Strax är han och de andra i mål, och gänget krämar på med "Ack Värmeland du sjöna" och samlas i en ring för att jubla över resultatet. 6:04, bäst hittills! De värsta konkurrenterna, lag Trollkrogen är dock kvar. Lite senare meddelas det att Pilgrim 1 vunnit delmomentet.

VÄLLJUDANDE FINAL

Ett klingande spel hörs över nejden omkring HvSS. I raka led står deltagarna uppställda. Livgardets dragonmusikkår spelar hemvärnets egen marsch. Ut från slottsbyggnaden kommer rikshemvärnschefen Roland Ekenberg. Han går förbi det stora bordet med priser och intar enskild ställning.

– Givakt! Manöver! Ni har alla gjort ert bästa under tävlingarna. Jag kan avslöja att jag själv som hemvärnsungdom en gång i tiden ville hit och tävla, men bereddes aldrig den möjligheten. Hoppas att ni haft en trevlig riksungdomstävling, säger Roland Ekenberg.

Efter hand kallar han fram de tre först placerade lagen.

Segrare, respektive klass:

Totalt: Lag Trollkrogen (Dalregementsgruppen)

Flickor: The MMM:s (Norrbottensgruppen)

Pojkar: Lag Trollkrogen

Mixade lag: GHK (Dalregementsgruppen)

Lag Trollkrogen från Gagnef tog hem segern. Räven är lagets maskot och får följa med överallt under tävlingen.

– Lag Trollkrogen, Dalregementsgruppen, Lag Pilgrim 1, Örebro- och Värmlandsgruppen samt Lag GHK från Dalregementsgruppen, framåt!

En fanfar spelas. Lag Trollkrogen tar stolt emot priset, de har dristat sig att även ta med sig sin lagmaskot räven på prisutdelningen, trots den militära formaliteten. Rikshemvärnschefen ler dock och kommenterar den medan han skakar hand med bäraren, Daniel Custerson.

Efter att alla priser är utdelade så kommanderas formering till avdelningar och ungdomarna samlas på var sitt håll för att åka hem.

De har alla kämpat med stort engagemang under dagarna på HvSS. Nya vänskapsband har knutits och erfarenheter har dragits.

Många ser redan nu fram emot nästa års tävlingar som blir den 49:e i ordningen. □

Ramona tävlar för Lettland

Lettiskan Ramona Salmina tyckte tävlingen på HvSS var både spännande och kul.

– Det är framförallt trevligt att träffa likasinnade från andra länder, säger hon.

■ Artonåriga Ramona Salmina har varit hemvärnsungdom i åtta år. I Lettland ingår nämligen militär utbildning som ett tillvalsämne i skolan. Under slutet av augusti var hon en av de tävlade på riksungdomstävlingen på HvSS.

– Jag började i hemvärdet redan när jag fyllde tio. De första åren bestod av enklare utbildning som exercis och annat, när vi blir äldre lite får vi mer avancerad utrustning.

Det lettiska hemvärdet "Jaunsargi" har över 20 000 medlemmar som räknas till ungdomskategorin.

Vi träffar Ramona Salmina några hundra meter innan målgången för orienteringen, hon sitter och väntar på sina lettiska landsmän som forcerar fram genom Vällingeskogarna. Själv har hon och hennes lag redan gått i mål.

– Det är jättekul att vara i Sveri-

ge för att tävla, det är inte första gången vårt lag är utomlands för att prova krafterna mot andra ungdomslag. Förra sommaren fick vi bland annat resa till England, säger Ramona.

De lettiska hemvärnsungdomarna har också vissa ställda krav på sig. Utbildningen går inte enbart ut på egen utveckling och en meningsfull fritid, i ett krigsläge förväntas de vara med och försvara nationen. Pojkarna i någon form av stridande befattning och flickorna inom sjukvårds- och sambandstjänst.

– Vi har olika övningar inom hemvärnsungdomen i Lettland. Överlevnad och vanliga fältövningar är kul. Vad gäller sambandstjänst så var det ganska lätt för oss under tävlingen här på HvSS, hemma har vi också RA 145/146, så materielen var

bekant för oss, säger Ramona Salmina.

Till vardags går Ramona i gymnasiet hemma i Lettland, någon militär karriär kan hon inte tänka sig i framtiden.

– Nej, det här är min hobby, jag känner att det vore synd att döda passionen för det militära livet genom att ha det som yrke varje dag. Det är kul att åka i väg ibland och uppleva lite äventyr i uniform, säger Ramona Salmina.

Vårt samtal bryts genom att hennes landsmän nu nått fram till målet för orienteringsmomentet.

– Jag måste gå och se hur mina kompisar mår nu efter den ansträngande banan, säger Ramona och ler.

TEXT: RICHARD KJAERGAARD

FOTO: ANDERS KÄMPE

Fast. Per Svedberg och hunden Kimmie har spårat upp en fiende som omhändertas och visiteras.

Hundgöra i Hälsingland

Plötsligt hörs ett ihållande tutande. En terrängbil har kört av vägen och föraren ligger med blodigt huvud över ratten. Framför bilen ligger ytterligare en person medvetslös och passageraren i framsätet klagar över smärta i benet.

TEXT & FOTO: THERESE ÅKERSTEDT

■ Gruppen med hemvärnssoldater rusar fram till platsen. Robin Söderström tar ut ett tuggummi ur munnen på föraren innan han förbinder huvudskadan. Tillsammans med sjukvårdaren Therese Olsson, till vardags sjuksköterska, lyfter han ut föraren och lägger henne i framstupa sidoläge. De pratar lugnande med henne medan de andra soldaterna gör hjärt- och lungräddning på hennes medvetslösa kamrat, i det

här fallet en övningsdocka. När ambulansen kommer kan de som gjort konstgjord andning äntligen pusta ut.

– Har ni syrgas så vill jag ha lite också, säger Pär Eriksson, kompanichef i Söderhamn, medan han hämtar andan.

Vi befinner oss i Mohed, en mil utanför Söderhamn, där Helsing bataljon har en gruppälttävlan. Sjukvård är ett av de moment man testar soldaterna på. Och det

gäller att visa sig från sin bästa sida, rikshemvärnschefen är på plats för att inspektera Gävleborgsgruppen. Efter utvärdering och poängsättning går gruppen vidare till nästa moment.

På andra sidan vägen får en annan grupp visa sina färdigheter i att ta och skydda ett skyddsobjekt. Här bedöms bland annat gruppchefens order, hur man framrycker och upprättar bevakning. Till sitt förfogan-

Eld, rörelse, skydd. Soldaterna ska bekämpa fiender med skarp ammunition och undvika att "civila" träffas samtidigt som de förflyttar sig runt en bana.

de har de skyddsvaktsarmbindlar, rep och skyltar med texten skyddsobjekt på.

– Det var väldigt längre sedan vi övade tagande av objekt, men det är ju det här vi ska göra och det är bra att vi övar sånt, säger Fredrik Kring när övningsledaren ropat att de ska avbryta.

– Får jag se utbildningsbevis för skyddsvakt och gällande id, frågar övningsledaren.

En av soldaterna med skyddsvaktsbindel har glömt id-kortet i bilen, vilket ger poängavdrag. Instruktören tipsar om att sätta ut vaktposter istället för skyddsvakter i tveksamma fall. De får även minuspoäng för att de inte sökt av objektet ordentligt, i ett hål i väggen fanns nämligen misstänkt materiel. Däremot klarar de alla frågorna om skyddslagen, vad får man göra med demonstranter som står och väsnas utanför objektet?

– Man får prata med dem men annars är det en polisär angelägenhet, säger gruppchefen Magnus Ström helt korrekt.

KOKKAOS

Ovanför husvagnarna på campingplatsen en bit bort syns ånga stiga mot himlen. Under helgen ska kokgruppen under ledning av Britt-Marie Strömberg från SLK laga hundratals portioner med mat.

– Jag har varit engagerad i hemvärnet sedan 1992, först som bilkårist och stabsassistent men till sist blev det förplägnadslotta för jag kom inte in på de andra utbildningarna. Det är allmänt kaos i koket, det är det som är roligt, säger hon samtidigt som kocken Stig Burman vill att hon smakar av rotmoset.

De kommer överens om att det behövs mer salt.

– Jag var tidigare plutonchef på Rön-

skär men jag tycker koket är roligast att jobba med berättar Stig Burman som är kock även civilt.

Dagens lunch är rotmos och fläskkorv och soldaterna kommer att behöva energin. Det jobbigaste momentet är skjutningen som kallas "Rosenblomscirkusen". Upphovsmannen Lars Rosenblom tröttnade på vanliga skjutningar och började bygga upp "stadsmiljöer" på skjutbanan för att göra det mer realistiskt. Ett stridspar ska förflytta sig bakom skydden och bekämpa fienden, utan att träffa de civila som står bredvid. Dessutom måste de krypa under hinder, klättra upp för ett "älgstom" och slutligen rensa ett rum med en handgranat.

– Jag började med det för ett par år sedan. Soldaterna utvecklas verkligen när det gäller färdigheter och säkerhet, säger Lars Rosenblom som lagt ner en hel dag på att bygga banan.

Bataljonsstaben har precis skjutit färdigt och får full pott när det gäller säkerheten. Stridsparen har dessutom skyddat varandras framryckning vilket de får beröm för.

– Det är inte för inte som vi är placerade på staben, skämtar personalbefälet Stefan Nordmark som dock kan vara nöjd med gruppens insats. Alla mål bekämpades och inga civila strök med.

LADDADE

En grupp insatssoldater står på tur. Det syns tydligt att de är laddade. För att klara sig runt hela banan med två magasin med tjugo respektive tio skott gäller det att inte stanna för länge på varje plats. Eld, rörelse och skydd.

– Vi hade lite problem att veta när vi skulle förflytta oss, vi ville skjuta ner alla mål först, berättar Robin Engberg när han sitter och pustar ut.

– Vi skulle haft kvar en i eldställning när vi förflyttade oss, tillägger stridsparskamraten Patrik Östberg självkritiskt.

Båda har svettddroppar i pannan trots att skjutningen bara tagit några minuter. Men så blir man också extra skärpt när man ska skjuta och förflytta sig med skarpladdat vapen.

– Banan var riktigt kreativ och det blir mycket adrenalin när det smäller. Man var hela tiden medveten om säkringen när man kröp, säger Robin Engberg.

FLYGFOTO

Lördagen avslutas med grillning och samvaro, på söndagen är det dags för befattningsutbildning. Sjukvårdarna övar sjukvård, Mc-ordonnanserna gör en terrängorientering och FFK cirkulerar över området och fotograferar trupperna. För soldaterna i Hudiksvall-Forsa kompani betyder befattningsutbildning strid. Hundarna ska användas under alla moment, från att plutonen framrycker till objektet, för att där efter genomsöka och spåra upp eventuella fiender. Instruktören Hans Ekstrand, som till vardags arbetar på Livgardet, har först en genomgång där soldaterna får lära sig hur man bäst använder hunden. Även när man ska visitera en tillfångatagen fiende kan de hjälpa till.

– Man kan använda hunden som en disktraktion och sätta ett psykiskt tryck på den man visiterar, men hunden får aldrig bita, säger Hans Ekstrand.

Efter att man spårat upp och omhänder-

Mer salt. Britt-Marie Strömberg smakar av rotmoset tillsammans med kocken Stig Burman.

tagit en fiende slår hundföraren en ruta vilket innebär att ekipaget går i en cirkel runt platsen för att se om det finns några fler fiender som lämnat platsen. Under genomgången hörs skottlossning och orderrop från insatsplutonen som övar en bit bort. Det märks att något är på gång och hundarna spetsar öronen.

RESPEKTINGIVANDE SCHÄFER

Innan det är dags för hela plutonen att anfalla får grupperna öva enskilt med att spåra upp och visitera en fiende. Gruppchefen Fredrik Andersson får hjälp av Per Svedberg och hans hund Kimmie.

Figuranten ger sig ut i skogen men blir snart uppnosad av Kimmie. Hunden visar inte någon som helst aggressivitet mot figuranten som håller sig väldigt lugn medan han blir visiterad. Efteråt erkänner figur-

anten att han kände av det ”psykologiska trycket”. Fast hundföraren bedyrar att Kimmie är hur snäll som helst, så bråkar man inte med en schäfer.

Plutonen får order att ta och skydda ett objekt. Fredrik Anderssons grupp ska gå först och understödja den andra och tredje gruppen när de tar stridsställningar för att skydda objektets flank. Med Kimmie i spetsen för plutonen närmar de sig sin tänkta stridsställning, men innan de kommer fram reagerar hunden. Något är gömt under mossan bakom ett träd och gruppchefen undersöker att föremålet är ofarligt innan de fortsätter framåt. När alla grupperna är på plats och den fjärde och sista gruppen genomsöker objektet blir grupperna beskjutna från två håll. Under eldgivning drar sig hundförarna bakåt för att skydda hundarnas hörsel men snart är det deras tur igen. Fienden ska spåras och omhändertas. Då är hunden ett överlägset hjälpmedel. □

T-SHIRT

**Militärgrön
Oksydd**

(utan söm på axeln)

100 % bomull

Hög kvalitet

80 kr styck

inklusive moms
och porto

Vid beställning
av fler än 10 stycken

65 kr styck

**Beställ via e-mail:
mr.titan@telia.com**

FÖRETAGSUTVECKLING
Mr Titan

Små grodorna och Scotland the Brave

Dragonbataljonens Drilltropp vet hur man handskas med vapnen.

FOTO: HORST WEIDEMAN

Ystad International Military Tattoo håller vad namnet lovar. Precis som tidigare år bjöd de svenska och internationella kårerna på ett fullspäckat program med välspelad musik.

■ De svenska hemvärnsmusikkårerna stod sig väl i konkurrensen. Hemvärnets musikkår Ystad spelade i inledningen medan fanvakten ur 111. hemvärnsbataljonen tågande in. Kårerna från Eslöv och Skaraborg visade både musikaliskt kunnande och ett bra marschprogram. Medan de framförde "superman" fick insats-soldater visa hur man tar hand om en nödländad pilot från främmande land.

Sjungande marscherade soldaterna ur Arméns Trumkår in på arenan och ut i musikhistorien. Eftersom kåren redan är nedlagd ställde de värnpliktiga upp frivilligt för att ge sitt avskedsfram-

trädande på tattoot. Deras fantastiska trumexercis har få motstycken och fler än en i publiken kommer sakna stavföreläsaren Tommy Törner och hans soldater.

Understödda av Livgardets Dragonmusikkår visade Dragonbataljonens Drilltropp hur man hanterar vapnen. Deras norske kollegor från Gardesveteranernas musik- och drillkår var färre men lika underhållande. De skotska gästerna DunEdin Pipes and Drums drog ner flest skratt när de smög in "Små grodorna" på säckpipor och trummor i sin repertoar som bland annat bestod av klassiker som "Scotland the brave".

De långväga gästerna från Malaysia var ett sevärt inslag som bröt av mot de europeiska uniformerna. I sina vita dräkter och höftskycken i silver spelade Band of the Royal Malaysian Police militärmusik med en asiatisk twist.

Årets dragplåster var Band of Her Majesty's Coldstream Guards under ledning av gästdirigenten överstelöjtnant Graham O Jones. Med sina karaktäristiska björnskinnsmössor visade de prov på musikalisk bredd, från lågmält till pampigt utan att förlora takten. Graham O Jones dirigerade den mäktiga finalen med alla kårer på arenan då publiken bland annat bjöds på en fri tolkning av "Yellow submarine". Som sig bör avslutades hela föreställningen med allsång av "Du gamla, du fria" innan taptot ljud.

Heeresmusikkorps 1. från Hannover gav en finstämd konsert i hamnen när fredagen övergick till lördag. Medan fyrverkerierna exploderade i bakgrunden och publiken jublade framförde de tyska musikerna mycket passande Händels "Musik för ett kungligt fyrverkeri". Även nederländska "Regimentsfanfare Grenadiers en Jagers" fick höga applåder för sitt framträdande. Ni som inte vill vänta två år till nästa föreställning kan hålla utkik i tv-tablån. Sveriges Television har annonserat att de tänker sända ett halvtimmeslångt program från tattoot runt jul i år.

THERESE ÅKERSTEDT

Spelsugna på kurs i Umeå

■ Grundtanken med kursen är att utveckla de deltagande musikerna individuellt såväl som i orkesterspel, men kursen syftar även till att de deltagande musikerna ska inspirera och föra vidare de nyvunna kunskaperna till andra musiker i respektive musikkårer.

Årets huvuddirigent var Mats Janhagen som till vardags jobbar som musikdirektör vid Arméns Musikkår. Vid Mats sida fanns vicedirigenten Andreas Svärd som utförde detta uppdrag som ett extra moment i hemvärnets dirigentkurs.

Under vecka 32 träffades drygt 50 spelsugna musiker från olika hemvärnsmusikkårer, från Lund i söder till Luleå i norr, för att delta i kursen.

Under sju intensiva dagar övades det febrilt från tidig morgon till sen kväll. Årets kurs genomfördes i Umeå där ett nära samarbete mellan hemvärdet och musikskolan gav möjligheten att nyttja Midgårdsskolans musikpassade lokaler. Trots antalet musiker fanns det plats för såväl enskild övning, sektionsovning samt repetitioner med full orkester.

Musikerna fick även prova på "lumpen light" då de bodde på I 20-området med de värnpliktiga soldaterna, ett stenkast från Midgårdsskolan. Det blev visserligen tidiga morgnar, sängbäddning och storstädning i

Klingande spel i Danmark

Hemvärnets musikkår, Guldsmedshyttan besökte i början av sommaren sina danska vänner i Hjemmets Musik- och Tambourkorps, Hjørring. Kåren gjorde även uppskattade spelningar i städerna Hjørring och Ålborg under vistelsen.

FOTO: BO MÜLLER

Fullt blås. FOTO: JOHAN SJÖDIN

slutet av veckan, men spelsuget var ändå på topp. Trots det intensiva schemat fanns ändå orken hos många att spana in vad Umeå hade att erbjuda.

Efter ungefär halva kursen fick musikerna en välbehövlig vila från blåsande och trummande med en gemensam utflykt till sommaridyllen Norrbyskärs, beläget några mil utanför Umeå. Utflykten bjöd på en guidad tur runt skären och kvällen avslutades med mingel och en skärgårdsbuffé som uppladdning inför de sista repetitionsdagarna.

Kursen avslutades med två konserter, en i Tegs kyrka och en på stora scenen under Nolia-mässan.

Repertoaren var mycket varierad och det framfördes allt från klassiska stycken som "Shostakovich Festouvertyr", filmmusik ur storfilmerna "Star Wars" och "Pirates of the Caribbean" till marscher och 70-tals pop med medley ABBA Gold.

Årets orkesterkurs är nu slut, men många av årets deltagare har förmodligen börjat fila på sin ansökan till nästa år – gör det du med!

ANDERS SALANDER

Borås hemvärnsmusikkår gästade under augusti månad Danmark. Besöket syftade till att representera Försvarmakten vid Nyborg Tatoo. Det är 350 år sedan striderna i Nyborg stod mellan Danmark/Österrike och Sverige. Slaget uppmärksammas under hela 2009.

FOTO: PREBEN PETERSEN

Sista striden på svensk mark?

Det var pampigt värre i Piteå när kungaparet och Kronprinsessan förgyllde 200-årsminnet av "den sista striden" på svenskt territorium. Hemvärnet var givetvis bedersvakt på den historiska dagen. Men var det verkligen "den sista striden"?

Den 20 augusti anlände till Pitsund inte mindre än tre kungligheter och en pluton VIP med Rysslands ambassadör, ryske militärattachén och Norrbottens landshövding i spetsen. Man anlände passande nog i en stridsbåt och landsteg på en strand där det än i dag förekommer att kulor från striden 1809 dyker upp ur sanden.

Det som hände vid Pitsund 25–26 augusti 1809 var emellertid enligt många synsätt inte ett slag. Det var lite för få deltagare och för små förluster för att det hela skulle klassas som ett slag.

I stället talar man mest om "affären" eller striden vid Pitsund. En strid var det nämligen, absolut. Den pågick under fyra timmar och enligt den ryske generalen Nikolaj Kamenskij:s rapporter var det 13 ryssar som stupade vid Pitsund, samtliga meniga. Därtill sårades lika många meniga och två befäl.

Enligt svenska militära uppgifter stämmer antalet döda ryssar, medan antalet sårade anses ha varit 20.

På svensk sida var det enligt Generalstabens sex meniga som stupade och 19 som sårades. Svenskarna, som initierat striden, uppnådde inte sitt syfte, som var att skära av de ryska styrkorna, genom att inta Piteälvens norra strand. Efter striden drog man sig helt enkelt undan.

Ar 1999 restes en minnessten på platsen för denna strid, helt nära det betydligt mer kända Pite havsbad. Det var vid denna sten som vår kung nu nerlade en krans. Så gjorde även Rysslands militärattaché Sergej Ilnitskij och ryske ambassadören Alexander M. Kadakin. Norrbottens landshövding Per-Ola Eriksson uttalade vid stenen orden: "Med märkesåret 1809 blir vi påminna vad krig innebär. Måtte krig och hot aldrig mer få fotfäste här hos oss."

Vilket var då det sista slaget på svensk mark? Det kan antingen anses ha stått vid Sävar eller Ratan i dagens Västerbotten, några dagar före striden vid Pitsund. Sävar var den större striden, som slutade med rysk seger. Den mindre striden vid Ratan innebär tvärtom svensk seger.

Piteås museichef Jonas Lundmark berättade under 200-årsminnet om några av de mer minnesvärda krigsrelaterade incidenterna. Skrönor om gömda och försvunna guldschatrar vill ogärna dö. Nytt för mig var att få höra att förebilden till Fänriks Ståls Sven Dufva, han med "ett dåligt huvud" men "vars hjärta det var gott" troligtvis var en Zacharias Bong, som sårades 1809 men överlevde. Han hade dock svårt att anpassa sig till det civila livet (i dag posttraumatisk stress) och slog ihjäl en ryss varefter han flydde ut till havs och drev iland i Piteå, där han givetvis blev ihop med en piteflicka.

Det är rätt kul att lyssna på såna historier, särskilt när man som undertecknad råkar bo i Piteå kommun, nära en gård i vilken kosacker slogs ihjäl av ett bondeuppbåd (den tidens hemvärn).

Men museichefen sade också en allvarigare sak. En detalj, men en viktig sådan. Jo, om man vill uttrycka sig helt korrekt kan man inte säga att någon strid var den sista på svensk mark, däremot den senaste.

Med andra ord: vi bör absolut hoppas att Pitsund var den sista striden, och sträva efter det. Men visshet har vi inte – redan Platon sa: "Endast de döda har sett slutet på kriget".

LARS GYLLENHAAL

FÖRFATTARE TILL BLAND ANNAT

"SVENSKAR I KRIG" OCH "ELITFÖRBAND I NORDEN"

"Med märkesåret 1809 blir vi påminna vad krig innebär. Måtte krig och hot aldrig mer få fotfäste här hos oss."

Norskt motstånd i kvinnoskepnad

IBLAND BEHÖVS det en dramatisk miljö för att ge kvinnor en chans att ta plats. Fenomenet är inte nytt. Enbart i vår dramatiska nutidshistoria vimlar det av kraftfulla kvinnor som i en befrielse-rörelse eller i en motståndskamp profilerat sig – och i bästa fall fått en ministerpost eller jämlik position efter seger och statsbildning. Dock, i många fall förfaller tyvärr även den mest ambitiösa befrielse-rörelse till traditionella könsroller när kampen är över. Något av detta skedde i viss mån också efter Norges frihet från den nazityska ockupationen under andra världskriget. Manliga motståndskämpar blev filmhjältar och medaljprydda förebilder.

MEN FÖRSVARSARENAN kan också fungera som scen för frigörelse och respekt. Verkliga hot, krigssituationer, tvingar fram åsikter och ställningstagande. Medvetandet skärps och många tar inte bara ställning utan handlar personligen, inte sällan under stort risktagande.

Om ett sådant skeende – när Norge var ockuperat av nazityskland 1940–45 – har historikern och etnologen Göran von Knorring skrivit ett imponerande verk: *Utan kvinnorna hade det inte gått. Norge-Sverige 1940–1945*.

Väpnad strid är alltid bara en del av en försvarskamp. Sabotagehandlingar och eldöverfall av en motståndsrörelse kanske uppmärksammas mest och hamnar i historieböckerna. Detta medan andra, minst lika riskfyllda handlingar gärna faller i glömska, ef-

tersom det dramatiska sker i det tysta.

PÅ DETTA SÄTT har en stor del av insatserna – i detta fall mot den tyska ockupationsmakten i Norge – de insatser som på olika sätt genomfördes av norska kvinnor på norsk, men också på eller från svensk mark, undgått systematisk historieskrivning. "Kvinner deltok i alle typer av illegalt arbeid – også 'likvideringsoppdrag'. /.../ De var mange ... Det store flertall ble glemt da freden senket seg over Norge.", citerar författaren ur en norsk text om motståndsrörelsen.

Och det är här von Knorrings arbete får ett bestående värde. Något blir det också en upprättelse för vad Sverige trots allt gjorde, eller lät försiggå, utan alltför många formella hinder. Detta sagt utan att ingripa i den stående diskussionen om Sverige var alltför undergivet eller om det var tack vare dess formella neutralitet som man kunde agera kraftfullt från den svenska sidan av gränsen.

Ett exempel är utbildningen av de norska polistrupperna i Sverige, med början 1943, som fick en alltmer militär prägel, med slutmål att i värsta fall militärt befria Norge från tysk trupp. Utbildningen är väl dokumenterad, bland annat genom Anders Johanssons "Den glömda armén. Norge-Sverige 1939–1945" (2005).

Kartläggningen av de norska kvinnornas insatser täcker de mest omöjliga perspektiv. Här redovisas och uppmärksammas

Att producera illegala tidningar var ett viktigt men mycket farligt uppdrag för många norska motståndskvinnor.

FOTO: NORGES HJEMMEFRONTSMUSEUM

till exempel kokerskor i skogsarbetarläger för norska flyktingar. Det var också en del av hemmefronten, om än på utländsk mark. Andra norskor blev sjuksköterskor och gjorde, tillsammans med nyutbildade norska lottor, utomordentliga insatser vid mottagandet av Folke Bernadottes "De vita bussarna" med hemtransporterade norska medborgare från de tyska koncentrationslägren 1945.

TILL STYRKAN i boken hör nio utförliga och initierade porträtt av norska motståndskvinnor. En av dem var Reidun Kinge. 23 år gammal kom hon i kontakt med Max Manus och drogs efterhand in i motståndsrörelsen. Det gällde allt från framställning och spridning av illegala tidningar till spioneriuppdrag. Inför Max Manusgruppens planering av skeppssabotage i Oslos hamn (operation Bundle) 1943 spatserade de två omkring i hamnen som ett "tätt omslingrat förälskat par" för att ostörda av tyska vakter kunna planera sprängningsinsatserna.

TITEL: Utan kvinnorna hade det inte gått. Norge-Sverige 1940-1945
FÖRFATTARE: Göran von Knorring
FÖRLAG: Furudal International - Svensk/Norskt Kulturcenter

Den efterhand alltmer desperata tyska ockupationsmakten, särskilt dess polisiära del, Gestapo, skydde inga medel för att komma åt norska medborgare med minsta motstånd mot nazismen, Quislings parti Nasjonal Samling eller tysk trupper. Även icke-våldsliga insatser, såsom spridning av hemlig information eller avlyssning av radiosändningar från BBC kunde ge mycket hårda straff. Att särskilja väpnad motståndskamp från andra illegala insatser är ogörligt i en motståndskamp.

Det som här noterats utgör endast en bråkdel av den guldgruva av kunskaper som von Knorring har satt på pränt. Särskilt bör understrykas vikten av att framställningen utgör ett senkommet äreminne över tusentals norska kvinnors motståndskamp 1940-1945. Det gick tack vare kvinnorna.

LARS BRINK

Tryckfelsniss har infiltrerat kulturredaktionen. I syfte att förvilla (?) ändrade han författarnamnet till två av artiklarna i nr 3. MTV-generationen i krig samt Stormaktens Grand Finale skrevs av vår kulturskribent Joachim Brink.

Vi presenterar stolt

91:an

– Sveriges mest blågule soldat!

....

PS. Missa inte erbjudandet som ligger med i tidningen!

Folkförsvaret växer fram

■ **DET FINNS EN** extremt aktuell historisk skildring denna höst: boken "När hoten var starka" av Lars Brink, före detta FN-soldat och hemvärnsbataljonschef med mera. Brink tecknar i sin bok en ny och tankeväckande bild både av stämningen i Sverige kort efter andra världskrigets utbrott, Hemvärnets uppkomst och sist men inte minst även hemvärnsinstruktören Raoul Wallenberg.

Låt mig direkt säga att Raoul Wallenbergs starka engagemang för hemvärdet inte är helt okänt, men Lars Brink har forskat fram en massa tidigare okända detaljer om Wallenbergs militära bakgrund. Nya uppgifter som både är spännande att läsa om och borde påverka bilden av Raoul Wallenberg. Kort sagt var hans militära kompetens mycket större än vad jag anat. När han anlände till krigets Budapest 1944 var han inte oförberedd. Han var expert på strid i bebyggelse inom hemvärdet.

EN EPISOD om Wallenberg jag särskilt uppskattade att läsa var den om hans tid som liftare i USA på 1930-talet. Han uppvisade då en särskild förmåga att hantera konflikter. Man får bilden av en mycket sympatisk och bildad äventyrare.

Brink lyckas förmedla den allvarsmättade stämning i Sverige som tog sin början efter det tyska överfallet på Polen den 1 september 1939 och som nådde sin höjdpunkt under våren 1940. Efter Sovjetunionens angrepp mot Finland anmälde sig över 12 000 svenskar för frivilligtjänstgöring i Finland, bland dem flera dåtida kändisar. Inte bara ur idrottsvärlden utan även författare som Harry Martinson och Olof Lagercrantz.

Någon frivilligörelse för Norge fick det inte bli, bestämde

samlingsregeringen. Emellertid försökte delar av Svenska Frivilligkåren, den som varit i Finland, att efter Hitlers angrepp på Norge den 9 april, ta sig över gränsen till Norge. Detta lyckades dock bara för enskilda och smågrupper. Kanske 300 svenskar kom över gränsen och bara hälften av dessa kom in i norska förband.

Men en annan och ännu större svensk frivilligörelse bildades som ett resultat av Stalins och Hitlers angreppspolitik: hemvärdet. Särskilt intressant i detta sammanhang är att i Lars Brinks bok få ta del av hur Göteborgs hemvärnsmän övade med flit i närheten av tyska konsulatet och lokala nazister. År 1943 spelades det in en instruktionsfilm med statisterna från Hemvärdet. Fienderna i filmen bar uniformer i klart tysk stil.

Av "När hoten var starka" får man även klart för sig vilka betydande sociala effekter det blev av samvaron i det jämlika hemvärdet. Anders Ehnmark skrev oövertärfat om detta i sin recension av boken: "Det är en rolig och givande studie där man får inblickar i hur ett gammalt politiskt arbetssätt, folkrörelsen, tar över en aktuell fråga, folkförsvaret i krigstid."

JAG HAR DISKUTERAT boken med en amerikansk expert på Raoul Wallenberg och hon bekräftade för mig att bokens uppgifter om Wallenberg verkligen är värdefulla. Jag har själv inte läst så många böcker om Wallenberg men ser "När hoten var starka" som ett utmärkt komplement till Wilhelm Agrells "Skuggor runt Wallenberg" (2006). Sammantaget säger mig dessa böcker att det nog inte var så konstigt om Stalins underrättelsetjänst trodde att Wallenberg var involverad i

amerikansk underrättelseverksamhet. Hans svenska militära (hemvärns-) bakgrund och USA-resor kan ha räckt för att han skulle framstå som spion i amerikansk tjänst.

NÄR HOTEN VAR STARKA är ovanligt välillustrerad. Den innehåller inte bara en mängd foton utan även illustrationer i form av affischer, tygmärken och pressklipp. Dessa inslag lättar upp den ibland lätt akademiska texten och förmedlar en hel del tidsanda. Det vore trevligt om fler författare ägnade lika mycket tid och möda på illustrationerna, som Brink har gjort. Dock kunde bokens omslag ha varit lite mer attraktivt. Det är inte direkt fult men inte heller så slående som det borde ha varit. Effektiva bokomslag är en konst i sig.

TITEL: När hoten var starka
FÖRFATTARE: Lars Brink
FÖRLAG: Text & bild konsult

Avslutningsvis måste jag bara citera en av bokens många högtintressanta bildtexter:

"Armbindel för Ålands hemvärn. Hemvärdet på Åland bildades dagarna efter vinterkrigets utbrott, formellt på självständighetsdagen den 6 december. Efterhand anmälde sig nästan samtliga vapenföra ålänningar, detta utan att någon aktiv rekrytering behövde göras. Det uppkomna krigshotet räckte."

Det visste du inte om Åland, eller hur?

Boken är på 302 sidor och väl värd sitt pris för varje hemvärns-soldat med historiskt intresse.

LARS GYLLENHAAL

I Sverige under Andra världskriget.

När hoten var starka

finns i bokhandeln.

Vill du få boken signerad av Lars Brink?

Beställ direkt från förlaget!

Pris med försvarsrabatt: 278:-

Röster om boken:

"Den ... förmedlar viktiga insikter på ett område där det filosofiska underskottet just nu är stort, försvarspolitik."

Författaren och journalisten Anders Ehnmark i Sydsvenska Dagbladet

"Jag anser att du har bidragit stort, inte bara till svensk militärhistoria, utan också till Wallenberg-forskningen!"

Susanne Berger, forskare och Wallenberg-expert, USA i en kommentar

Text & Bild Konsult

Box 25084, 400 31 Göteborg

031-82 75 26, 0707-66 92 92

text.o.bild.konsult@drilindh.se

www.textobild-konsult.se

Vinnare av läsartävlingen

■ Överstelöjtnant **Knut Björkenstam**, under sitt yrkesliv verksam vid Hälsinge regemente, vann hemvärnets läsartävling. Hans skildring om hur det var att vara hemvärnspojke på 50-talet belönas med förstapriset: Ett års prenumeration på 91:an.

MC-ordonnanser utan skydd

Privata hjälmar och egen skyddsutrustning är i dag ett nödvändigt faktum hos många av våra mc-förare i hemvärnet.

■ **FORTFARANDE**, år 2009 har Försvarsmakten inte lyckats inse att utvecklingen går framåt avseende skyddsutrustning för mc-körning. Man har tagit fram ett körställ, som mycket väl fyller sin funktion. Mc-stövlarna är toppklass med tanke på uppgiften, handskarna är ingen höjdare, men fungerar.

Men det viktigaste av allt har man helt glömt bort, fortfarande delas det ut gamla öppna jethjälm- ar tillverkade på 80 och 90-talet, dessutom är de begagnade – ord- entligt begagnade. Ryggskydd från samma tidsepok är också standard.

Detta är inget annat en skandal och ett kvitto på hur högt (läs lågt) man värderar den frivillige. De förband som har värnpliktiga mc-förare brukar låta dem köpa en ny hjälm och ryggskydd med bidrag från förbandet. Men vi i hemvärnet förväntas att endera använda undermålig utrustning

eller att använda och slita på för- egna pengar inköpt, om vi vill känna oss skyddade.

PASSAGERARE SKALL vi inte ens tänka på, samma sorgliga hjälm som med all säkerhet inte ens passar någorlunda – förmodligen är 90-hjälmen bättre, men ändå inte ok enligt SäKI för mc- åkning.

Vid FMCKs (Frivilliga Motor- cykelkåren) grundkurs i maj hände det som inte får hända. En elev körde omkull och fick allvar- liga skullskador. Vilken hjälm tror ni han hade – jo, den av Försvarsmakten tilldelade. Ingen vet hur (mindre?) skadad han hade blivit med en modern hjälm – men blotta misstanken känns olustig.

En av kursens elever fick sitt tilldelade ryggskydd omhänder- taget, då instruktörerna ansåg att det knappt dög ens som sitt- underlag. Detta skickades till

FOTO: ANDERS KÄMPE

FMCK:s trafiksäkerhetsansvar- ige och vi väntar fortfarande spänt på kommentarer och resultat.

Förvisso är det så att det i det skånska hemvärnet (där jag verk- ar) inte har varit några problem att få ut ersättning om den priv- ata hjälmen skulle skadas under övning/utbildning. Men inköpet får vi stå för själv och slitaget får vi ju inte betalt för. Dock muttrar en del hemvärnare över att vi

inte är fältmässiga i våra egna färgglada hjälmar (nu vet ni var- för vi kör i dessa).

Jag är väl medveten om att hjälmfrågan har varit på tapeten ett antal gånger, men snälla Hög- kvarteret, det finns modern ut- rustning och enkla lösningar.

LÅT DEN ENSKILDE få åka till en lämplig mc-handlare på orten. Prova ut en hjälm och kropps- skydd. Ställ krav på maxkostnad och fältmässighet (färg) och visa kvitton för få ut pengarna.

Kostnad: Max cirka 3 000 kron- or per förare vart tredje till fjärde år (så ofta bör en hjälm på grund av ålder bytas ut).

Vinst: Inga utrednings- eller utvecklingskostnader, ökad säk- erhet.

Så Högkvarteret och rikshem- värnschefen, om det inte är dags nu – när blir det då dags?

RIKARD SJÖSTRÖM
KÄRCHIEF FMCK MALMÖ

FRÅGA HEMVÄRNSOMBUDSMANNEN

Svar till Per-Ola Axelsson-Åhl som kritiserar KFÖ-veckan

■ Det första som måste konstat- eras är vilka krav som regering och riksdag ställer på hemvärnet. Ur det riksdagsbeslut som fatta- des i mitten av juni i år kan man läsa följande: hemvärnet ska be- stå av användbara och tillgäng- liga förband. Vi har i dag knappt något användbart förband (fullta- lig pluton som är samövad). Det utbildningssystem som hemvärn- et har tillämpat sedan 29/5 1940 och som vi fortfarande har i dag ger oss inga användbara och till- gängliga förband.

Detta kräver en analys, en sak som står klart är att våra politiker efterfrågar något annat än vad hemvärnet i dag kan erbjuda. För att ha en möjlighet att nå det som efterfrågas måste vi förändra vårt utbildningssystem. Hemvärns- KFÖ har provats under snart fyra år. Den utvärdering som gjorts

visar att vi kan nå mycket högre utbildningsresultat med KFÖ- systemet än vi når med dagens system.

För att nå ännu bättre resultat än under försöken med KFÖ arbetas det nu för att ett nytt avtal och ett reformerat ersät- ningssystem ska kunna lanseras i samband med att KFÖ- systemet införs. Avtalet innebär att man fullgör sitt avtal vid KFÖ och erhåller sin ersättning för fullgjort avtal vid nästa månadsutbetalning.

Under året kommer en mängd övrig utbildning att erbjudas, i denna utbildning deltar man av eget intresse eller vid behov, denna utbildning kan då rendera i ersättning motsvarande dagens dagersättning och kilometer- ersättning.

Vi kommer att veta när nästa

KFÖ genomförs minst ett år i förväg, att frigöra sig från sitt arbete är då lättare. Dessutom bör KFÖ genomföras samma vecka varje år för vardera batalj- on. Många är skiftarbetare och arbetar på helger och obekvä- mid, detta går inte att komma ifrån. Dock tror jag att vi genom att veta precis när nästa KFÖ genomförs lång tid i förväg ger arbetsgivaren en bättre möjlighet att bevilja ledighet än med dag- ens system då en mängd olika tidpunkter för avtalsenlig utbild- ning förekommer varje år.

Det som vi skriver avtal om är att genomföra KFÖ, detta med- ger då hemvärnsförmåner. Så- dana saker som inte omfattas av avtalet, det du ger exempel på som information till olika per- sonalgrupperna, omfattas inte av hemvärnsförmåner. Om detta

ingår i de uppgifter som är fast- ställda ska du ersättas för dessa på annat sätt. Till exempel ersätt- ning för förlorad arbetsförtjänst och reseersättningar etcetera.

Slutligen, några kommer alltid att missgynnas medan de allra flesta gynnas av det föreslagna systemet. Resultaten från försök- en är dock entydiga och om er- sättningen dessutom förbättras kommer vi att få riktigt bra effekt av utbildningen.

MATS JONSSON

HEMVÄRNSOMBUDSMAN

08-788 85 49, 070-677 03 96

E-POST: MATS.G.JONSSON@MIL.SE

Inget paraply?

Svar på Håkan Johanssons insändare "Alla under ett paraply" i nr 2/2009.

■ **HÅKAN VILL ÖKA** "frivilligrörelsens" intresse för deltagande i hemvärnet med en radikal omorganisation av hela frivilligförsvaret, samla alla organisationer under en hatt. Organisationsfrågan är en sak, skapa intresse för deltagande i övningsverksamhet behöver, enligt min mening, inte vara samma sak. För att förklara min uppfattning vill jag först klara ut definitionen av frivilligrörelsen och frivilligförsvaret.

ALLA I ETT hemvärnsförband är där av fri vilja och kan därför kallas frivilliga och därav följer att hemvärnsförbanden är ett frivilligförsvaret. Är hemvärnsförbanden det paraply alla medverkande skall in under? Det Håkan i början av sin insändare kallar "frivilligrörelsen" uppfattar jag som de organisationer som representeras av Bilkåren, Frivilliga motorcykelkåren, Röda Korset med flera. Enligt Håkan är det dessa organisationers

medlemmar som har ett bristande intresse för hemvärnsförbandens övningar.

En total sammanslagning/omorganisation kommer att ta väldigt lång tid, om det ens är möjligt att genomföra. Själv tror jag att produktiv samverkan med definierade delmål och mål genomförd på organisationernas och hemvärnets respektive villkor är mer fruktbärande. Men jag kommer inte att gå vidare på det spåret då det har gjorts och görs ett antal utredningar om just organisationsfrågorna.

Låt oss titta på problemet med bristfälligt övningsdeltagande från ett annat håll. I all verksamhet, som riktas mot människor, måste det som erbjuds vara attraktivt för mottagaren, musikfestivaler, idrottsföreningar, konstutställningar, utbildningar eller försäljning av glass. Kan du inte leverera en vara eller tjänst din målgrupp finner intressant, får du inga deltagare eller kunder. Erbjuder vi alla medlemmar

i ett hemvärnsförband möjligheter och övningar som upplevs som givande och positiva har vi alla förutsättningar att ha gott om folk på våra övningar. Glöm inte medlemmarnas familjer i sammanhanget.

DET HÄR ÄR inte unikt för hemvärnsförband. När jag var i ledningen för ett rörligt kustrobotförband, lade vi ner väldigt mycket arbete på planer och genomförande av utbildningar under repmånaderna. Övningar vi själva styrde och ställde med inom förbandets ram, övningsledningens "repmanadsövningar" kom därutöver.

Samma upplägg har vi tillämpat i de hemvärnsförband där jag verkat under många år. Ofta med hjälp av "frivilligorganisationerna", där de fått tillämpa sina specialkunskaper i utbildning av såväl "sina" medlemmar som övriga. Att också spränga in specialistövningar för bilförare, granatkastarpersonal, sjukvård-

are under en förbandsövning ger motivation. Låt mc-förarna och bilförarna köra en orientering till skjutbanan, låt sjukvårdare, fordonförare (båtar, mc och bil) och soldater tillsammans utveckla utrustning och rutiner för snabba insatser när sådana behövs.

Hur sköter vi en utdragningskadad personal ur en dold observationspost på ett medicinskt optimalt sätt. Hur klarar vi bäst en verklig olycka under en övning? Det är bara fantasin och viljan hos alla inblandade som sätter gränserna. Till syvende och sist har vi alla en gemensam uppgift, att leverera en tjänst till varandra och våra "kunder", Försvaret, kommuner, allmänhet etcetera.

Stationssystemet i en hemvärnsövning beskrivet av chefredaktörens ledare i nummer 3 har vi genomfört med framgång under åren i olika sammanhang. Mer sådant.

BJÖRN HOLGERSSON

Varför krångla till det?

■ **HEMVÄRNET** – nationella skyddsstyrkornas senaste tillskott av förbandstyp benämns hemvärnsunderrättelsekompani, HvUnd. Måste det heta så?

Varför benämns inte kompani-typen spaningskompani, det beskriver förmågan på ett lätt-

fattat sätt och är mycket enklare att skriva.

HvUnd löser uppgiften att ytövervaka med hjälp av bland annat fast och rörlig spaning, är inte soldaterna spanings-soldater då?

PETRI SJÖSTEDT

Hvund soldat eller spaningssoldat?

FOTO: OLOF SJÖDIN

Respons

på "Civil kompetens räknas också" i nr 3/2009.

■ **I ARTIKELN** så står det att HvSS utreder om civila meriter vid antagning till hemvärnet. Tanken är att dom ska tillgodräkna sig civila kompetenser. Det är bra i sig, för att i stort sett alla har en plats att fylla i hemvärnet, men inte på det sättet som artikeln beskriver att det ska gå till. Det är mindre bra att ha det så att exempelvis ambulanssjuksköt-

erskor inte ska genomgå Röda Korsets hemvärnssjukvårdarutbildning samt att vissa befattningar i hemvärnet inte ska ha en militär utbildning som krav. Alla bör genomgå någon form av militär utbildning för att skapa förståelse för organisation, struktur, arbetsätt och verksamhet. Även ambulanssjuksköterskor behöver genomgå SRKs utbildning till hemvärnssjukvårdare men inte från grunden, utan en anpassad grundkurs för att skapa förståelse för organisation, struktur, arbetsätt och verksamhet.

JOHAN SJÖBERG

"I övrigt kunna stödja operativa förband ..."

■ **JA, HEMVÄRNSFÖRBANDEN** skall utöver sin huvuduppgift, kunna i övrigt stödja operativa förband i förberedelser och under pågående verksamhet ...

Sug på karamellen, vad är innebörden av begreppet "stödja"? Jo, att hemvärnsförbanden bland annat skall kunna bidra med sin kompetens och ledningsstruktur som kan efterfrågas av de operativa förbanden

i samband med deras förberedelser samt under deras pågående operationer.

PERSONLIGEN tycker jag att hemvärnsförbandens utveckling ligger i fas med Försvarsmaktens mål och syfte. Och Försvarsmakten ska leverera det som regering och riksdag beställer, vi skall inte styra politiken.

STEFAN LARSSON

POSTTIDNING

Avsändare: Tidningen Hemvärnet, 107 85 Stockholm

Fel adress? Om din tidning kommer med fel adress, uteblir eller skickas till dig, trots att du lämnat hemvärnet, ska du i första hand vända dig till din utbildningsgrupp för rättelse, inte till tidningens redaktion.

Detta gäller ALL krigsplacerad personal, både hemvärnsmän och avtalspersonal.

Glöm inte att anmäla flytt till Skatteverkets folkbokföring

Svenskarna på marsch

Vätskebrist, skoskav och kamratskap. Nijmegenmarschen i Holland lämnar ingen oberörd.

Nijmegenmarschen anordnas varje år i Holland i juli månad. Det är en marsch om fyra mil per dag, fyra dagar i sträck på hårt underlag om du ska gå militärt. För detta krävs mycket träning inför marschen. Rekommendationen är 40 mil där sträckorna ska vara över tre mil per gång. Ett marschprov om 2 x 4 mil bör också ha genomförts. Mer om marschen kan du läsa på Försvarsutbildarnas hemsida: www.forsvarsutbildarna.se.

Målgång vid campen efter den första marschdagen..

■ Rikshemvärnschefen Roland Ekenberg tyckte att det var ett mycket bra arrangemang och att det var väl genomfört ur svensk synvinkel:

– Jag har stor respekt för vad deltagarna presterat. De har gått ett maraton per dag i fyra dagar och denna gång dessutom i växlande väderlek.

Väderförutsättningarna var annars gynnsamma trots en del regn och temperaturen höll sig mellan 18–25 grader under dagarna. Ändå bröt ovanligt många svenskar marschen, så

många som nio procent. Det förekom också att militära gångare främst efter marschdagens slut, fick salt- och vätskebrist. Detta drabbade både vana och ovana gångare.

När det gäller den förberedande fotvården inför marschdagarna så hade de svenska sjukvårdarna anordnat två tejpningsskurser som var välbesökta. Utan dessa hade säkerligen skadeutfallet varit ännu större.

Det var också ett fall av svininfluensa i campen, då en brittisk soldat insjuknade, men det

genomfördes åtgärder för att minska smittspridning.

Även i år förekom tyvärr ett tråkigt problem, några svenska vandrare råkade ut för haveri på sina M90-kängor. För en av deltagarna havererade till och med två par kängor. Försvarsutbildarnas lösning på kängproblemet var att de laddat upp med extra kängor som de kunde låna ut till gångarna.

I år deltog totalt 261 svenskar (exklusive tre cykelordonnanser), varav 34 kvinnor. Drygt 170 tillhörde hemvärnet eller någon

frivillig försvarsorganisation.

Bland övriga nämns 43 yrkesofficerare, 56 yrkesofficersaspiranter samt 7 reservofficerare. Av 264 startande var drygt 150 förstagångare. Ett tjugotal funktionärer fanns också på plats liksom Östergötlands Hemvärnsmusikkår.

Av de startande 261 bröt 24 stycken. Ungefär 40 000 deltagare totalt i Nijmegenmarschen.

**TEXT & FOTO:
PIA-LENA JANSSON**